

6
M
B
E
R
6

ROMAN

No

6

Härmas.

KIRJASTUS-OSAÜHISUS "ARENG"
TALLINN, 1931. A. X. AASTAKÄIK.

Hind 40 senti.

ROMAAN Nr. 6

SISU:

Friedrich Jakobsen: Häbiplekk.
Ernst Kurt Baer: Ühke talunik.
Aga Khan: Mis on õnn?
Paul Burke: Sinised kingad.
Hans Fischer: Ilus kuntuõbine.
M. Y. Ben Gawriel: Abu Iag'i lood.
Hermann Hesse: Luuletaja.
Ed. Vöhrmann: Aeg, sa röövel.
Otto Hermann: Salavõrgud.
Tõtt ja nalja.

„Romaan'i“

uued, csaliselt alandatud
tellimishinnad 1931. a.:

12 kuud (24 nr-t)	Kr.	7.50
9 „ (18 „)	„	6.—
6 „ (12 „)	„	4.—
3 „ (6 „)	„	2.—
2 „ (4 „)	„	1.50
1 „ (2 „)	„	—80
Üksiknumber	„	—40

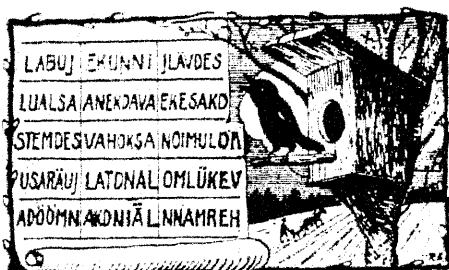
„ROMAAN'i“ talitus

Tallinn, Müürivahe 16. Tel. (2)12-51.

Hindmõistatus

Nr. 6 (216).

Seadnud R. Esop.

Missugune salm on siin peidus?

Et tasuda lahendajatele nende vaeva, loositakse õigete lahendajate vahel välja 3 auhinda.

1. auhind 1 kg. „KAVE“ šokolaadi
2. „ „Eesti Spordilehte“ üheks aastaks
3. „ „P. Grünfeldt'i luuletuste kogu „Minu Kodu“

Lahendused tulevad saata Romaan'i talitusele Tallinn, märgusõna all „Hindmõistatus“ kuni 1. maini 1931. a. Lahendusi võib ka panna „Romaan'i“ talituse, Müürivahe tän. Nr. 16, uks B. trepikojas asuvasse kirjakasti. Lahendajate nimed avaldatakse „Romaan'is“ Nr. 10 (220). Loosimine on 6. mail s. a. kell 4 p. l. talituse ruumes, millest palutakse osavõtta asjast huvitatuid.

„Romaan'i“ talitus.

MAGISTER VIECKMANN'I UUDIS!

Isetöötav **seebirikas**
pesupulber

LUMOL

peseb pesu pimestavalt valgeks
ilma **tööta**.

Romaan

Nr. 6 (216)

Märts 1931

X. aastakäik.

Häbiplakk.

Saksa kirjaniku **Friedrich Jakobson'i** romaan.

6

Ametkonnakohtunik noogutas püssile. „Veskist ta ei leitud. Kuid mispärast ei peaks ta sinna kuuluma?“

„See ei ole perekonnas, sõbrake. Moraali peale vilistan ma. Enne teid oli siin aktuaar. Mees oli kohusetruudus ise, kuid ühel ööl tabati ta salaküttimiselt ja ta lasi enese maha. Sel oli see veres, kuid Jahnidel mitte, mitte ühelgi, nii kaua kui mäletatakse. Nad olid ärimehed, teenisid raha, olid osavad rehkendajad — õige salakütt varastab ka päevi, ööst kõnelemata. See on minu arvamine.“

„Kuid Kunze on möldrit maanteel näinud, härra ülemmetsnik!“

„Kunze võib rohtu süüa! On mu põdrad maanteel? Üks või kaks korda võis ta teda näha. Ma ei tea, mis on unepuudus, magan igal öösel sügavasti. Kuid ma kujutlen seda. Nahast välja ei pääse, siis tullakse majast. Tal on ka muresid.“

„Vande pärast, härra ülemmetsnik?“

„Arvatavasti. Oletame, et mölder tookord eksis, sarnane asi on hirmus. Ja Riemann kannab viha ta peale. Minu Erna —“

Wolff oli huvitatud ja valas ta klaasi täis.

„Minu Erna oli eile kingsepahütis tikitud sigaritasku — ei, stop, tikitud hommikkingsadega. See teile korda ei lähe. Ja Riemann hakkab möldrist kõnelema. Torkab naaskli aknalauda, et mu tüdrukul külma värinad üle selja käivad, ja mis ta sinna juure ütleb, ei ole taevamuusika. Kujutlege kord, härra ametkonnakohtunik, et teil on vaenlane, kes nii tegutseb — ma usun, teil ei oleks üksikus veskis mitte just mugav tundmus.“

Wolff märkas, et tuul puhus teisest küljest, kingsepaale vastu. „Arvan, et Riemann esialgul küllalt on saanud,“ ütles ta,

„Kolm aastat vanglat — jah, ja kõikide nadikaeltiga koos. Kas usute, härra ametkonnakohtunik, et ta seal head õppis? Ta õppis kättemaksu ja kuidas seda teostatakse. Ega asi nii kaugele ei lähe, kuid kui veskis midagi juhtub, siis tean, kuhu jäljed viivad.“

See ei olnud jutt, mis võis libiseda armu-asjadele, ja ametkonnakohtunik nihkus kärtsitult toolil.

Kui vanamees südame tühjaks oli puistanud, võttis ta tubli lonksu. „Noh, teie vein ei ole Grödes kasvanud. Mulle näib, härra ametkonnakohtunik, et üksildusele vastu panna suudate.“

„See tuleb ainult väga armsate külaliste jaoks lauale, härra ülemmetsnik. Pealegi on üksilduses hirmus igav.“

„Ruumi küllalt — mis?“

„Kümme tuba,“ ütles Wolff ohtes. „Kolmes elan mina — seitse seisavad tühjalt.“

Mõlemad jäid mõttesse ja ülemmetsnik lahkus varsti.

Kui ta Grödesse jõudis, ajas ta Erna toast ja ütles naisele: „Küllakutse on südameelt maas. Ta on ka nelja seina vahel inimlik, ainult mölder Jahni suhtes on ta veidi imelik. Muidu on tal seitse tühja tuba, kui asjast midagi tuleb, peab veimevakaks kokku hoidma. Täna õhtul sööme kartuleid ja heeringaid.“

Pesuehtsad luuletajad lasevad jõuluõhtul lund sadada, kuid loodus ei ole mitte igakord nii vastutulelik. Tuli hirmus sula. Mägedelt voolas vesi ojana ja Timpe kelder jooksis täis. Sellest õlu ei paranenud ja härradetuba seisis tühjalt.

Ametkonnakohtunik Wolff tõmbas vee-

saapad jalga, sest ta pidi tänasel jõuluõhtul Eichleri juure minema. Talle ei paistnud õige vankrit võtta, sest kuhu oleks jäänud siis vanasõna, mis kõneleb „kosilasjalgest.“

Kuid asi tuli teisiti.

Kui ta mantlisse mässitult üle turuplatsi läks ja Timpe talle ükselt „Lõbusaid pühi!“ järele hüüdis, tuli doktor Berger vankris vastu. Ta peatus ja küsis, kuhu ametkonnakohtunik läheb.

„Mägedesse,“ vastas Wolff ettevaatlikult. „See kavatsus oli minul ka. Kas tahate kaasa sõita?“

Ametkonnakohtunik ei tundnud just headmeelt. Võistlejale astutakse mõnikord konnasilmade peale, kuid üldiselt ei ole moes, et ta kärutab teise kosja.

Doktoril oli üksigi igav sõita; ta litsus oma paksu kogu nurka ja Wolff kargas vankrisse.

„Kena paar,“ ütles Timpe naisele ja vaatas mõlematele järele.

Ei sadanud, kuid udu oli paks ja tihe ja doktor algas arstiteaduslist loengut.

„See paiskab end rinnale,“ ütles ta. „Üldiselt on metsaelanikud vastupidavad, kuid kui niiskeks läheb, saab kõige tuimmengi kass kõha. Mölder Jahn on järjekorras.“

„Kas sõidate tema juure?“

„Muu seas. Mu sihiks on vana Waltheri lesk Grödes. See naine läheb ikka hullemaks ja pean järele vaatama, kui võrd ta ühiskonnale on kardetav. Vastik! Kas ka olete sellepärast teel?“

„Ei,“ vastas Wolff häbelikult. „Mul on ülemmetsniku majas teha.“

„Nii?“

„Jah, teate ehk, et ülemmetsnik on registreerimise ameti ametnik. Ja sellepärast tahtsin ta juures mõnesuguseid registreid järele vaadata —“

Ametkonnakohtunikule oli valetamine raske ja et teine selles osavam oli, leidis tas vähe usku.

Nad sõitsid edasi ja mida kõrgemale tõusis mägestik, seda kurvemaks muutus ümbuskond udus, mis muidu lume ja jää katte all oli võrratu. Puud nirisesid niiskusest ja mööda muste kive jooksis vesi melanoolse kohinaga. Vahetevahel lendas vares madalalt üle tee ja siis puristas hobune ja surus vankri kuristiku poole.

„Näib, et midagi lasub õhus,“ ütles doktor, keda kergesti mõjutasid meeleolud. „Vaadake kord metsa, kuidas seal kõik aurrab — näib, et tal on saladus, millest ta tahab lahti saada.“

„Olete ebausklik, doktor?“

„Siin võib ebausklikuks muutuda! — Seal tuleb kingsepalhütt nähtavale nagu seen kesk soomaad. Vana Walther olevat ähvardanud, et paneb ta põlema. Noh, ta vist ei põlegi, vaid annab ainult suitsu.“

„Ja ometi oleks vajalik, et sellesse asjasse tuleks valgus,“ ütles ametkonnakohtunik.

„Kui kohtuhärrad asja valgustada ei suuda, kes peab seda siis tegema? Mul on tust kahju, ükskõik mis ta on teinud; kuid seegi on saladus, mis peitub metsapöues. — Noh, seal on Gröde meie ees — kena kelmiküla. Kas pean teid ülemmetsniku juures maha upitama?“

Ametkonnakohtunik tänas, ta ei tahtnud, et tema pärast teed pikendati. Ehk seisid keegi uksele või aknal ja ootas teda — ja siis selgus kogu vale.

— — —

All Oruveskis oli võoras külaline. Seni kui seisid vanad müürid, ei olnud nendes haigusest juttu olnud. Jahnide visa suguvõsa sai vanaks, heitis siis voodi ja suri tähelepanematult. Ainult mõned naised, nende seas ka Gustavi ema, olid erandid.

Ka praegune omanik ei teadnud midagi haigusest. Ta ei olnud end küll ialgi karastanud tuule ja külma vastu, kuid metsaõhk lõõtsus värskelt läbi oru ja karastas kopsusid iseenesest — pealegi ei olnud ta valgetest juustest hoolimata veel vana.

Ja nüüd oli tõbi teda haaranud.

Mitte äkki, nagu juhtub elus tihti, mitte tormituulena, mis meid raputab ja siis kaob, vaid tasa ja hiilivalt.

Tõbi oli alles luuramas.

Algul tuli teatav närvilikkus. See võis tulla sellest, et ta vähe magas ja palju raamatuid luges, kuid ta muutus araverehiseks.

Kahaksa päeva cest oli ta kohanud vana Waltheri, kes harjumuse järele ilmus põõsa tagant nagu tont. Ja see oli kõnetanud möldrit. Kas ta käsi sama halvasti käivat kui tal, et ta ei leidvat rahu ja und — ta võivat öösel aknast näha, kuidas mölder veskis tulega ringi rändavat.

Selle järele oli mölder koju läinud ja südamekloppimise üle kaevanud. Ta palundas, et vanaeit jookseb vabalt ringi; inimene võivat hirmust surra, kui ta äkki ilmuvat põsaste tagant.

Südamekloppimine oli kadunud, kuid tuli jälle, tühistel põhjustel, näiteks kui tuli kirjakandja või kui koputati uksele,

Siis hakkas Gustav arstist kõnelema.

Kuid see tegi vanamehe vihaseks. Arstil ei olevat Oruveskis midagi teha. Nad olevat kõik vanaks saanud ja tema ise, mölder, elavat sama vanaks kui esiisadki. „Sada aastat!“ ütles ta ja haaras südame järele.

Nüüd asus ta tööle. Seisis hilja õhtuni veskis ja pildus kotte nagu oleks need kummipallid; kuid vahepeal istus ta jahukastile ja hoigas.

Päev enne jõuluõhtut heitis ta voodi.

Erilist haigust ei olnud; kui Gustav päris ta tervise järele, vastas ta ikka ühesuguselt: „Kaunis hea, mu poiss; ainult rahu olen ma. Küll see möödub.“

Lõpuks saatis poeg isa selja taga arsti järele. Ja doktor Berger lasi öelda, et tuleb homme; kõik olevat neetud udu süü.

Kui doktor lubas tulla, võis mõnikord kaua oodata ja Gustav ei usaldanud teda palju ses asjas. Kuid kui Grödes siin ja seal jõulukuünlad särama löid — kuusk ei olnud mägestikus uhkusasi — ilmus maanteel tuntud vanker ja et tuulepuhang parajasti käristas udu, tundsid noore möldri teravad silmad ka ametkonnakohtuniku ära.

„Mis otsib ta Grödes?“ ütles ta sulasele.

„Kus doktor majja tuleb,“ vastas see, „on kohtulgi tegemist. Sellepärast tulid nad vist kohe koos.“

Tähendus päranduse kohta ei olnud just õrnatundeline ja Gustav pööras vaikides selja; kuid sõna jäi hinges püsima. Kui vanamees tõepoolest kadus, pidi lugu Annemariaga joonde saama, sest oodata, et mets annab saladuse välja, tähendas vist vett söelaga kanda ja kive jahuks jahvatada.

Ennekui Gustav läks isa juure, et teatada talle arsti tulekust, vaatas ta veel kord kingsepahüti poole.

Seal oli väike tuluke, mis põles töökojas või käsitöö kohal, kuid jõulukuünalde säraga võis teda sama vähe võrrelda kui lootust täideminekuga ja oletust tõega.

Oli teatav sarnadus selle viletsa majakese ja uhke oruveski vahel, sest ka tema katuse all ei süüdatud kuuske ja pimedus varitses orus kui ka mäel.

Ka mölder Jahni juures põles väike tuli. Ta lamas voodis ja tal oli jälle väike südamekramp olnud. Kui Gustav sisse astus, pühkis ta higi otsaesiselt.

„Usun, et ma iialgi tervet elu ei ole elanud,“ ütles ta. „Ikka jahutolmus või kirjutuslaua taga! Kui oleksin tark olnud, oleksin Gröde elapikkudest eeskujuj võtnud. Need luuravad põtru ja saavad värsket õhku

kopsudesse. Kahju, et Jahmidel selle vastu ei ole huvi.“

Gustav imestas selle üle. See pidi olema nali, kuid naljal oli imelik kõrvalmaik.

„Kutsusin arsti,“ ütles ta. „Poole tunni pärast on doktor Berger siin.“

Vanamees kuulatas. „Nii? See paks Thalheimi doktor? Kas ma ei ole küllalt kiire?“

„Tahan teada, mis sul puudub, isa.“

„Ega seegi seda ei tea. Ta ei oska mõistada.“

„Sa kiitsid teda ikka! Waltheri asjas andsid talle alati õiguse.“

Mölder muutus mõtlikuks. „Midagi ta ikka teab. Arvan ainult, et mitte iga tühise asja pärast arsti järele ei joosta. Need koputavad ja kuulatavad ja leiavad lõpuks, mis ei ole olemaski.“

„Su süda on haige, isa.“

„Meil kõigil süda haige — sul ka. Kuid sellesse ei ole keegi surnud.“

Kui jühus oleks soodsam olnud, oleks Gustav nüüd kõnelnud Annemariest, sest oli jõuluõhtu ja armastuse püha; kuid mölder ahmis jälle õhu järele ja ütles, et tahab ükski jääda.

Lõpuks tuli arst.

Ta tõi enesega uduniiskust, astus toas köetud ahju juure ja hakkas sealt läbi avatud kambriukse möldruga juttu ajama.

„Noh, härra Jahn,“ ütles ta, „kas töbi teid kah on haaranud? Reumatism see vist ei ole, hahaha, usun, peale vandekohut jõite esimest korda elus kaks poolmõõtu.“

Mölder pomises midagi arusaamatut.

„Jah,“ jatkas Berger, „teiesarnased inimesed ei ole haigusega harjunud. Teie pärast ma ei oleks tulnudki, kuid maakonnakõnunik ässitas mind vana nõia Waltheri peale. Ta olevat hull, kuid ei ole seda, sest ta kõneles minuga üsna mõistlikult. Talle ei tulevat meelegi, ütles ta, kingsepahütti süüdata — tal olevat nüüd uus idee ja kingsepp olevat ehk siiski süütu.“

Doktor Berger kuulatas jälle kambri sihis. Tal oli harjumuseks haigete meelt lahutada, ennekui ta algas uurimist, ja soendada tahtis ta end ka.

Kui mölder midagi ei vastanud, läks ta kambri ja astus voodi ette; kuid äkkihaaras ta lambi ja tõstis selle kõrgele.

Jahn oli minestanud.

See juhtus naistega, kes end ärritasid ja arsti kartsid, sest nad mõtlesid ikka ta õudsete riistade peale; kuid mölder oli rahulik mees — see nii kergesti end ümber paisata ei lasknud.

Kutsuti majaelanikud, toodi vett ja doktor Berger tõi vankrist oma koduapteegi. Kestis kaunis kaud, enne kui haige tuli meeleärkusele ja siis oli ta väsinud nagu sügisene kärbes.

Paks doktor oli aga mõtetes.

Ta kuulus inimeste hulka, kes ülest eektreemist satuvad teise: ta võttis asju kas kergelt ja see oli ta tavalik viis, või väga raskelt.

Ta vaatas möldri hoolikalt läbi ja viipas Gustavile.

„Minge välja,“ ütles ta tasa, „tahan teie isaga kõneleda.“

Siis istus ta kaksiti toolile ja hakkas end kiigutama.

„Tahtsin öelda, härra Jahn, et tulin ametkonnakohtuniku Wolffiga koos. Ta istub ülemmetsniku juures ja uurib registreerimiseameti raamatuid — hm, vähemalt tõendab ta seda. Kas olete juba —“

Nagu kõik paksud inimesed oli ka doktor Berger heastidamine ja tal oli raske oma mõtteid avaldada. Ta vaatas ringi, vaatles majakraami ja kõhatas.

„Kena omandus,“ jätkas ta lõpuks, „ja ainult kaks inimest. Jah, meie elu on tükitöö ja kurat kärutab meid igapäev edasi. — Nii, kirjutan teile nüüd õige hea rohu.“

Mölder oli saanud tähelepanelikuks. Märkusest hoolimata toetas ta end kütinarnukile ja vaatas arstile teravalt näkku. „Ma ei ole laps, doktor. On lugu lauldud?“

„Loodame, et see ei ole nii, härra Jahn. Kuid teie süda ei ole täielikult korras ja ühel päeval võib ta seisma jääda. Kui te veel testamenti teinud ei ole —“

„On kohtus. Ametkonnakohtunik on üleval ülemmetsniku juures?“

„Olen heameelega valmis teda siiasaatma,“ kinnitas Berger.

Tal oli tõsi taga, sest ta pidas möldrit surmani haigeks meheks ja pealegi ei võinud see ametkonnakohtunikule kahju teha, kui ta veidi kisti pidutujust.

Mölder võitles enesega. Mõte äkilisele surmale näis teda vähem puudutavat, kui selle sündmuse tagajärjed. Ta vaatas ringi ja ta käed libisesid rahutult tekil. „On vist kõige parem, doktor, kui saadate ametkonnakohtuniku.“

— — —

Kuigi udu näis tahtvat tubliks vihmavalinguks muutuda, oli ülemmetsniku majas sel õhtul väga mõnus. „Blokkmaja“ oli ta seisukoha tõttu eriliselts soliidset ehitatud ja kuigi tubade tumepruunid paneelid palju

valgust vajasisid, seda enam sära jagas vägev kuusk oma kirjude kütinaldega.

Wolff oli saanud oma jõulukingi sigaritasku kujul ja küllaldaselt imetlenud pärlitrikandust sellel, kuigi see sigaritiga hästi ei sobinud.

Eichler vaatas asjatult hommikkingade järele ringi. Selgus, et kingsepp Riemann neid veel ei olnud toonud, kuid nad tulla veel vara küllalt ning meeoleu ei tohtivat selle all kannatada.

See oli ka aja ja juhuse kohane. Õhtusöögil istus ametkonnakohtunik Erna kõrval ja et ta pidi ka ööseks jääma, kõlas vihmakohin eriliselts sümptaselt ja taküsis naabrinnalt, kas härra ülemmetsnik ka sarnase ilnaga metsa minevat.

„Muidugi mitte sarnastel õhtutel,“ vastas Erna Eichler. „Need on küll salaküttide lemmikööd ja mõnikord peab isa metsametnikke revideerima. Igatüel ei ole nii mõnus kui juristidel.“

Selle üle tõusis väike sõnavahetus. Wolff kirjeldas oma tegevust kõige tumedamates värvides, aktid kasvasid ta ettekujutuses mägedeks.

„Siis ei ole teil vist enam millekski muuks aega?“ küsis Erna.

Kuid ka sellega ei olnud Wolff nõus. „Me põlgame pedantismi nagu patu, preili Eichler. Sellepärast on kõrtsielu meile vastumeelne ja kui mu suures ametikorteris ei oleks nii igav, ei läheks ma üldse Timpe juure.“

Erna oli uskumatu. „Teie ei ole pedant, härra ametkonnakohtunik. Kes käib aga Timpe juures? Teie, mu isa, doktor. Pealegi, mis teeb doktor? Ei ole teda ammu näinud.“

„Peaks teie teda ialgi vajama! Täna sõidutas ta mind Grödesse.“

Kelmikas tüdruk hammustas huuli. „Tõepoolest! Vaesel arstil ei ole ainustki rahulikku tundi! Isegi jõuluõhtul mitte!“

„Ja ööseti ka mitte!“ vastas Wolff sügavmõtteliselt. „See tähendab, doktor Berger kutsutakse ainult siis, kui enam teisiti ei lähe.“

Pühal õhtul ei tohi halba kõnelda, kuid ametkonnakohtunik oli teel seda teha.

Seal tuli katkestus — Annemarie hommikkingadega. See pidi olema üllatus ja Erna kutsuti sellepärast välja. Wolff läks kaasa, kuigi teda ei kutsutud. Ta ütles aga, et tahab Riemanni järele pärida.

Süngelt valgustatud kijas seisis tüdruku tume kogu. Ta oli vihma vastu suure rätiku ümber õlgade võtnud ja ilus, kahvatu nägu

paistis selle alt nagu nunna nägu. Ei võinud mõelda suuremat vastandit kui tema ja hele, lõbus Erna ja siiski oli ta pruut, kuna see selleks alles saama pidi.

„Mu isa ei saanud tööga varem lõpule,“ ütles ta. „Ta kaebab tihti rinna üle, eriti niiske ilmaga. Varemini see nii ei olnud.“

Ametkonnakohtunik teadis põhjust. Maa-konnakohtu assessorina oli ta tihti saatnud inimesi vanglasse — mõnikord seaduse surve, mõnikord vabal otsusel. Siis oli tal olnud juhus sarnast karistusastutust oma silmaga näha ja tookord oli ta andnud enese sõna: ei iialgi ilma surveta!

Nendes tiisikuse pesades haigestusid kõik ja kui siis tuli lõpuks võitlus eluga, oli lugu lauldud.

Kuid seda ei öelda, seda varjatakse.

„Kingsépahütt on veidi niiske,“ ütles ta.

„Jah, härra ametkonnakohtunik, tösi küll. Nii soe ja kuiv kui siin meie juures ei ole. Mets puudutab peaaegu meie aknaid — hirmus mets!“

Ta läks. Mõlemad noored inimesed vaatasid talle avatud ukselt järele. Kuigi väljas oli pime ja kustunud jõulupuud külatänavat enam ei valgustanud, võis Annemarie kogu veel kaua näha.

Erna arvas, et tas oli midagi tontlikku.

„Nagu metsas,“ kordas Wolff.

„Kas leiate, et mets on hirmus, härra ametkonnakohtunik?“

„Tal on saladusi, preili Eichler. Mõned on inetud, teised ilusad.“

Kuna nad nii viisi koos seisid ja vihm neile peale tuiskas, oli ilus juhus kõnelda sügavamast saladusest, mis meil on lähendada elus.

Kuid nii kergelt see asi ei läinud.

Seal kolises vanker külatänaval ja kui Erna ehmunult ütles, et see on doktor, peatas ta juba maja ees ja Berger needis pimedust.

„Et ta su kaela murraks!“ urises ametkonnakohtunih endamisi.

Tõusis suur ärevus. Mõlemad vanad olid sees oodanud kannatlikult mõlema noore tagasitulekut, kuid nüüd pidid nad vaatama minema ja kui doktor Berger oli teatanud möldri ülesandest talle, tõmbas proua Julia oma Erna kõrvale.

„Ei lähe teisiti,“ ütles ta salaja, „peame kutsuma doktori klaasi punshi peale.“

„Ühest ei jatku!“ vastas Erna. „Võta retsept kahekordselt.“

„Ja siis, Erna — jõulupuu peame veel kord süütama — nii on komme.“

„Kas on veel teisi kombeid, ema?“

„Jumal — õigupoolest — väike kink —“

Erna mõtles silmapilgu, siis naeris ta tasa ja surus emale paki kätte, mille Annemarie praegu oli toonud. „Siin, ema, hommikkingad! Isal on juba kuus paari ja doktorile oleks paras, kui ta kord juba tuhvli alla saab. Kuid ühte palun ma: minult nad ei ole, nad on sinu kingitus ja see jahutab teda vist veidi.“

Ametkonnakohtunik oli teel Oruveskisse. Ei võinud öelda, et see oli ta elu mõnusaam teekond, rehkendamata vahega, mis on helle jõulutoa ja pimedade vihmaõõ vahel. Kuid teda kutsus kohus ja selle täitmist kergendas talle väike taskulatern, mille Erna oli muretsenud.

„Sellega käin ikka väljas,“ ütles ta.

Eichler lisas hoiatavalt: „Ta kustub vahetevahel.“

Teel mõtles ametkonnakohtunik. Testamendis asi ei seisnud, sest see oli olemas; kuid mölder soovis ehk selle muutmist või mõnda lisandust. Protokollikirjutaja puudus küll, kuid kodanlise seadusraamatu järele võisid selle asendada kaks tunnistajat. Möldri poeg ei tulnud pärijana küsimusse, kuid peale tema oli veskis veel kaksisikut: sulane ja majapidaja.

Kas asi tõesti oli kiire?

Doktor Bergeri diagnoosi peale ei võinud täitsa kindel olla; kui asi siiski oli paha, oli mölder Jahn mees, kelle asjad olid korras ja kes ei lasknud end surmast üllatada.

Kuid ta ei kustunud ka nagu küünal tuules.

Wolff tegi laternaga selle kogemuse. Ta kustus äkki nagu ülemmetsnik oli ennustanud ja ametkonnakohtunik seis nagu suur saladus, millest oli kõneldud Ernale.

Siis hakkas ta end orienteerima. Tema taga lebas pime küla, paremat kätt metsaserval paistis tuluke kingsepahüttist, pahe-mat kätt orus möldri haigetoa tuli. Tee läks keskelt läbi.

See mõte oli loomulik, kuid piinas ametkonnakohtuniku. Ta tundis instinktiivselt, et nende mõlemate tulede vahel oli veel tein-negi ühendus.

See oli rumalus, pähepiste, tondijutt.

Möldri suure hundikoera haukumine kuulutas hilise külalise tulekut. Gustav tuli välja.

„On lugu halb?“ küsis Wolff.

„Ma ei tea, härra ametkonnakohtunik, ehk tegi doktor asja halvaks. Kuid vana-

mees on rahutu — ja tahab teiega üksi kõnelda, ma ei tohtivat juures olla.“

„Siis on see testamendiasi.“

„Mis muud, härra ametkonoakohtunik? Kuid testament on ammu tehtud ja olud on ju selged.“

Kuigi nad kõnelesid poolvaljult, olid nende hääled siiski tunginud kojast läbi elutoa kuni möldri voodini. Nüüd koputas ta kepiga, mis seisis haigusest saadik ta voodi ääres.

„Ta on juba kärsitu,“ ütles Gustav kurvalt. „See on alles viimasel ajal tulnud — vandekohtust saadik või nii umbes; kuid vandekohus ei või selles süüdi olla.“

Wolff ehmus, kui nägi möldrit. See oli mees, kes näis küll haige, kuid jõud näis tal alles olevat, sest ta peksis raske tammekepiga seina.

Haigus oli rohkem silmis. Kohtunikul oli ses teatav kogemus, kuid ta otsustas ettevaatlik olla.

Sest testamendi puhul peab vaimutervis ametlikult tõendatud olema. Ta istus sellepärast voodi kõrvale toolile ja algas üldist juttu, mis oli ainult maakuulamine.

Kuid ta võeti halvasti vastu. „Te arvate vist, et ma ei ole terve mõistuse juures, härra ametkonnakohtunik?“ hüüdis mölder. „Mu viimane tund võib käes olla, seda ütles vähemalt doktor, kuid nii kaua kui mu silmad lahti on, tean ma, mis teen. Niipalju peaksite mind ometi tundma, härra ametkonnakohtunik.“

„Inimesel on mitmesuguseid meeleolusid,“ katsus Wolff heaks teha. „Veel ollakse rahutu või nähakse asju liig tumedalt. Kui kohtuga on tegemist, peaksid mõtted olema nii selged ja vaiksed kui tiigivesi.“

Mölder tõstis veidi pead. „Kuulake, kuidas oja vuliseb! Ta ruttab orgu. Elu on ikka rahutu, härra ametkonnakohtunik, kui on langemas. Tahan teha testamendi.“

„See on juba tehtud, härra Jahn.“

„Tean. Võib muuta. Tahan lisandusi teha.“

„Selleks vajame kahte tunnistajat, sest kohtukirjutaja puudub. On teie pere kodus?“

„Sarnast asja ei usaldata ometi teenijatele!“

„Muidugi mitte, härra Jahn. Te võite lisanduse ise kirjutada — nimetades kohta ja päeva ja ise alla kirjutades.“

„Nii — kas võin seda? Ma ei teadnud seda, muidu ma teid ei oleks kutsunud. Kirjutada ma vist veel suudan.“

„Kuid,“ ütles Wolff, haaratud äkilisest

aimdusest, „kirjatüki sisu ei tohi olla seaduste vastu.“

„Muidugi, härra ametkonnakohtunik, seadused on ikka pühad. Kuid — et kord juba siin olete — ei ole vist seaduste vastu, kui jätan poja päranduseta — muidugi sel puhul, kui ta kosib kingsepa tütre.“

Seal oli ühendus kahe tulevahel, mida kohtunik oli otsinud, kui tema tõi kustus. Ja see oli selge. Inimesed kõnelesid sellest, et Gustav ja Annemario kokku hoidsid ja tüdruk isa seisis veel kahtluse all.

Perekonnalugu ühiskondlisest elust, kuigi mitte kurbmäng.

„See on seaduste vastu,“ ütles Wolff.

Mölder sai äkiliseks. „Kel on õigus seada end minu ja mu poja vahele?“

„Loodusel, härra Jahn. Seadus läheb oma teed. Isa võib poega pärandusest ilma jätta ainult elu kallalekippumise, metsiku ümberkäämise, kuriteo, ülalpidamise kohustuse mittetäitmise või autute elukommete pärast. Poja armastusse ta end segada ei tohi.“

„Kas siis mitte, kui see armastus on autu?“ küsis mölder tasa.

„Ta ei ole seda, härra Jahn.“

Järgnevas vaikuses kostis külast kellahelin. Jõuluöö.

Ja kohtunik ütles midagi armastuse suurusest ja pühadusest.

„Jah,“ vastas Jahn, „see kõik on ilus ja hea. Kuid üks asi on seal juures, härra ametkonnakohtunik: igal ajal on oma põhjus. Testamendi lisandusest ei tule siis midagi? Siis ei taha ma teid kauemini tülitada.“

Wolff läks. Ta ei saanud laternat enam süüdata ja Gustav, kes ootas väljas, pakkus end saatma.

„Ainult maanteeni, härra ametkonnakohtunik,“ ütles ta. „Jalgtee läheb oja kallast mööda ja pimeduses võiksite kukkuda.“

Wolff võttis pakkumise tänuga vastu ja arvas siis, et vanamehega lugu veel nii hull ei ole.

— — —

Mölder paranes. Kõnelus Wolffiga näis teda rohkem virgutanud, kui erutanud olevat. Ta riietus kaunis täielikult ja läks kõrvalolevasse elutuppa. Seal põles lamp ja seinakell näitas pool kümme. Kellahelin külast oli vaikinud.

Jahn istus kirjutuspuldi taha ja tõmbas plaadi välja. Ta näolt voolas higi, kuid ta surus hambad kokku ja segas nii kaua pabereid, kuni talle valge poogen kätte langes.

Selle pani ta enese ette ja pomises: „Koht ja päev, ütles ta. See tuleb vist siia üles.“

Ja ta kirjutas: „Oruveskis, Gröde külas, 24. detsembril —“

Aastaarvu juttres libises stlg. Ta algas veel kord, kuid sellest sai ainult ebaselge kritseldus, mida ükski inimene lugeda ei võinud.

„See ei lähe,“ ütles mölder, „doktoril on õigus. Surm istub juba sõrmedes ja sel ööl haarab ta südame järele.“

Nagu kinnituseks tuli uus lämbumishoog. Ta haaras kella järele. Kuid kui tuli vana majapidaja, oli tal juba parem ja ta ütles: „Heitke ainult voodi, proua Welsch, ma ei näe heameelega, et minu pärast valvatakse. Mu poeg saadab vist härra ametkonna-kohtuikku?“

„Ainult maanteeni, härra Jahn.“

„Ilus, siis tuleb ta varsti tagasi. Nii siis voodi ja tublisti magada. Sulane on vist juba puhkama heitnud?“

Eit pomises hambuta lõugadega, et pühal õhtul paremat ei või tehagi kui magada. Siis läks ta tasa toast.

Ja mölder istus avatud puldi ees. Ta kuulatas vihma tibamist ja oja kohinat; kui ta hundikoer ahju tagant välja tuli ja pea ta põlvedele pani, lükkas ta looma eemale.

Veidi aja pärast tuli Gustav tagasi. Majauks käis ja siis lükati riiv ette; oli kuulda, kuidas kojast vihmast nõretav vihmamantel üles riputati.

Siis astus noormees tuppa.

„Jumala pärast, isa, sa oled üleval?“

„Jah,“ ütles vanamees, „ei suutnud kaemini voodis kamatada. Väljas sajab vist hullupööra?“

„Mitte enam nii ägedalt. Metsa kohal muutub heledamaks, saame vist varsti veidi kuuvalgust.“

„Nii — siis kata aknad.“

See oli vanamehe iseäralikkus. Ta eisalinud kuuvalgust. Poeg täitis vaikides käsu.

„Nüüd mine Welschi eide ja Klausimagamiskambrite uste taha ja kuulata seal, kas nad magavad.“

See oli juba veidram, kuid haigetel on tujud ja poeg täitis ka selle käsu.

Kui ta tuppa tagasi tuli, ei olnud mölder enam kirjutuspuldi ees, vaid laua ääres tugitoolil, kus istus tavalikult, kui luges.

„Kas nad magavad?“ küsis ta.

„Jah, isa.“

„Siis pane toauks riivi.“

Nende määruste summa, mis kõik olid

antud hääletul, kuid selgel häälel, avaldas õudset muljet ja Gustav oli nüüd veendunud, et isa oli palavikudeliiiriumis.

Kuid see muutus kahtlaseks, kui vanamees näo uuesti tema poole pööras, sest neist raudsetest joontest kõneles raudne tahte jõud ja paindumata otsus.

„Jahnid on alati olnud selge peaga,“ ütles mölder. „Nad on selle viimase elutunni alles hoidnud, sa ei tohi minust vastu pidist uskuda. Istu mu vastu ja pane mu sõnu hoolsalt tähele — olen selle eest hoolt kandnud, et keegi lähedal ei kuulata.“

Siis kruvis ta lambi madalamale ja pani käsivarred enese ette lauale.

„Kui olen surnud, Gustav, tahad kosida kingsepp Jakob Riemanni tütar — eks ole?“

„Olen temaga juba kihlatud, isa,“ vastas noormees kindlalt.

„Teadsin. Kuid sellest abielust ei tule midagi.“

Gustav vaatas süngelt enese ette. „Inimesed ei kiida seda vist küll heaks, isa, sest Riemanni süütus ei ole selgelt tõendatud, ta kannab enesega ikka veel häbi-plekki. Ehk tuleb see kord päevavalgele, ehk ka mitte. Igatahes ei või meie sellest oma õnne rippuvaks teha.“

„See ei ole õnn, Gustav!“

„Mispärast mitte?“

„Loodus on selle vastu. Selle abielu õnnetus saab nii suur olema, et tahtsin sind pärandusest ilma jätta. Kuid ametkonna-kohtunik tegi mulle selgeks, et seadus seda keelab, et sel teel midagi saavutada ei või. Nii pean teist teed minema.“

„Missugust, isa?“

„Hirmsat teed. Vaata veel kord järele, kas keegi ei kuulata.“

Kuna Gustav mehaaniliselt tõusis ja ukse poole sammus, kruvis mölder uuesti lambi kallal, nii et toas oli peaaegu pime ja siis ütles ta äkki pojale tagant järele: „Et sa teaksid: mitte Riemann ei tapnud metsavahti. Mina olin see. — Nii, nüüd on see väljas!“

See oli tund, mil vihm järele jättis ja metsa kohal kuuvalgus paistma hakkas. Nagu salakuulaja, kes katsub sügavamaid saladusi välja uurida, hiilis ta aknaeesriiete ununenud prao vahelt sisse ja libises vargsi üle põrandale. Liigi madalaks kruvitud lamp kustus.

Gustav oli toolil kokku langenud ja tool seisis kaugel lauast, mille ääres istus mölder. Tool seisis ukse kõrval ja kogu toa laius oli mõlemate meeste vahel.

Härmas.

Foto: Rud. Kresler. Võetud Meyeri kaksik-plasmamatiga 1:4 l-12.

Algul ei kõnelenud keegi, siis võttis vanamees uuesti sõna.

„Jah, see on väljas, ja nüüd võin jälle hingata. Kuid ma arvan, et doktoril on siiski õigus. Homme või ülehommene on mu lugu lauldud, ma ei tunne enam jalgu. Kas tahad edasi kuulata?“

Mingit vastust.

Mölder kuulatas ja jatkas oma ühetoonilist kõnet: „Lasin Waltheri surnuks, ei ole midagi parata. Ja asi ei ole ka nii hull, sest ta sihtis juba minu peale, jõudsin talle ainult ette. Sa pead nimelt teadma, olen juba aastaid salakütt, üks neist, kes ei varasta, vaid ainult lasevad. Üks neist, kes ei saa teisiti. Pärinud ma seda ei ole, see peab olema haigus, mis on tekkinud minus eneses. Maailmas on ju nii palju haigusi. Mu püss — noh, selle on nad nüüd leidnud ja murravad päid ta üle. Minu peale ei tule ükski.“

Mölder tegi katset naerda, kuid häääl jäi tal kurku.

Ta kõneles edasi kuival häälel: „Kohtasime kingsepahtüti läheduses sihil ja ma lasin esimese paugu. Ta lebas surnult mu ees. See on metsaõigus. Mis siis tegin, oli halb, ma ei vaidle vastu, kuid juhus oli juba niisugune. Nimelt: kingsepp oli sel ööl kah salaküttimisel, olin teda näinud ja kui ta oleks Waltheriga kokku põrganud, oleks tema ka lasknud. Siis läksin mõned sammud kuni kingsepahtüti. Aken oli avatud ja naaskel lamas aknalaual. Nüüd tead sa kõik. Mul oli õudne, kui surnut veel kord naaskliga pistsin ja hiljem märkasin, et olin teinud rumaluse. Kuid doktori rumalus oli veel suurem ja siia juure tuli veel, et Walther püüdis Annemariele meeldida — ja lõpuks aitasin ise ka kaasa.“

Jälle oli vaikus ja mölder ajas pea ette ja kuulatas, kas tuleb vastus.

„Jah,“ ütles mölder, „see mõjub sinusse, see mõjus minusse ka. Et alati üks võrsub teisest! Selle üle võiks mõistuse kaotada. Sest vaelevanne oli kõige halvem, mitte nende kolme näpu pärast, vaid et kingsepp selle tagajärjel sattus vangla. Lugu naaskliga oli liig runal, see ei oleks tal kaela murdnud — aumehe vaelevanne tegi seda.“

Üks käis.

Ta liikus üsna tasa ja mölder ei teadnud, kas keegi tuli või läks. Kuid nähtavasti oli keegi läinud, sest nüüd langes majauks kinni.

Jahn kobas laualringi, kuni leidis tikud ja süütas siis lambi uuesti ja vaatas toas ringi. Gustav oli kadunud. Kell näitas keskööd.

„Nii,“ ütles vanamees, „nüüd oleme valmis kõigega, nüüd võib surm tulla. Jalgastest on tunne kadunud, homme on süda nii kaugel.“

Ta kobas ja hõõrus kintsusid ja märkas aegamööda, et ta jalad nõrkusest ära olid surnud. Tunne tuli aegamööda tagasi ja lõpuks suutis ta vaevaselt tõusta. Kõikudes, seintest kinni hoides, jõudis ta kambri ja voodi ette. Lahti riietuda ta enam ei jaksanud, nagu puuhalg langes ta patjadele, lebas liikumatult seljal ja vaatas lakke.

Üksi ja mahajaetult surra!

Kes majas magasid, ei kuulnud teda. Poeg oli ta maha jätnud. Mispärast mitte? Hauda ei saa me kedagi kaasa võtta ja häldamine surija ees on hirmus.

Möldri tümber muutus pimedaks.

— — — (Järgneb.)

Uhke talunik.

Austria kirjanik **Ernst Kurt Baer.**

Suvi oli lõpul; sügis võttis valitsuse enese kätte. Vanker vankri järele, kartulikoorem peal, veeres taluõue ja mida tuli veeteel tuua, selle töid Spreelootsikud.

Suurतालunik Bramke seisis kesk õue, suur, tugev, tüse, käskiv. Tugev käsi hoidis tüsedat keppi, ta alalist saatjat. Ta näost säras uhkus oma töö, enese ja oma suguvõsa üle, ja järelandmatu validus. Sulased ja tüdrukud nimetasid teda salaja „Spreemetsa vürstiks“. Leidus väheseid, kes hoidsid kinni sama visadusega vendide pruukidest ja kommetest. Peremehel oli poeg, kes oli abielu läbi saanud ise suurतालunikuks. Kaks tütart olid lugupeetud põllumeeste abikaasad. Järele oli veel Luise, kõige noorem. Kolme päeva pärast olid ta pulmad Friedrichiga, Dahlitzi suurतालuniku viimase pojaga. Isad olid niiviisi tahtnud, olid seda määranud! Luise õnnetu? Sest et tal on tujusid? Ta hoidku end!

Kaks uut lootsikut olid jõudnud maandumiskohale. „Lõbusasti! Lõbusasti!“ hüüdis peremees tugeva häälega. „Peame valmis saama! Kolme päevaga peab kõik koristatud olema!“

Vahepeal istus Luise omas toas Wendi pulmariiete seas. Pea kättesse toetatud, vahtis ta enese ette. Mõrjsja õnn? Iialgi varem ei olnud ta niivõrd kannatanud isa raudse tahte all. Mis oli see aidanud, et ta pisaratega tunnistas: „Mu süda ei ole enam vaba!“

„On ta peremees? On ta vendlane!“ küsis isa.

„Martin Zema on vendlane!“ vastas ta.

Siis naeris suurतालunik. „Martin! Sauniku viies laps! Elab juba aastaid linnas! Ei, Luise! Peremees peab ta olemaja vendlane ja raha peab tal olema! Nii see jääb!“ Ja kui tütar nuuksuma hakkas, kehtas isa õlgu. „Sa pead!“ ütles ta lühidalt ja läks.

Luise kartis isa, oli liig nõrk, et talle vastu panna. Kuid viimased päevad nõudsid otsust. Ta tahtis Martiniga põgeneda. See oli saanud omalt firmalt ülesandeks minna üheks aastaks montöörina Argentiinasse. Luise katsus harjuda mõttega, et läheb temaga ühes, Martin oli sellest kõnelenud. Täna ootas ta teadet.

Aralt koputati uksele. Luise ehmus ja ruttas avama. Väljas seisis nupukas talupoiss, pikk piits kaenla all. See litsus talle vargsi

pihku kokkupandud ja suletud ümbriku ja kadus hääletult paljajalu.

Luise tõmbas ukse kinni, rebis ümbriku lahti ja luges: „Tule, palun, kohe. Neli leinapaju! M.“

Luisset haaras palavikutaoline ärevus. Kiirelt tegi ta end valmis ja lahkus läbi aia nägematult majast. Rutuga oli ta unustanud hävitada kirjakest. Ta ei mäletanud isegi, et sedel tal toas käest oli langenud.

Umbes pooltundi hiljem astus suurतालunik raskete, kaalukate saumudega majja. „Kus on Luise?“ küsis ta Mariannelt, vanalt, hallipäiselt majapidajannalt, kes ta naise surmast saadik kandis perenaise kohustusi.

„Vist üleval!“ vastas vanaeit, astus kotta ja hüüdis tameda, pehme häälega: „Luiisa! Luiisa!“

„Ma vaatan ise järele,“ ütles peremees

G. E. Luiga,
Eesti suurima ajalehe „Päevalehe“ peatoimetaja, 65-aastane.

pahaselt ja astus aeglaselt trepist üles. Koputamata avas ta ukse. Tuba oli tühi. Juba tahtis ta ust uuesti sulgeda, kui ta tähelepanu äratas tükike paberit põrandal. Teda valdas vaikne umbusaldus, kahtlus. Ta kummardas, tõstis sedeli üles ja luges. Veri tõusis talle pähe. Tasa hiilis ta alla oma tupp, istus tugitooli, mis seisis akna ees, ja vajus mõtetesse. „Neli leinapaju!“ pomises ta. „Neli leinapaju!“ Kus oli ta näinud nelja paju koos? Akki kargas ta püsti, haaras kepi ja ruttas välja.

Luise astus jõudsalt edasi. „Lähem temaga! Jätan isa maha!“ võttis ta nõuks. Kuid mida lähemale ta jõudis kokkusaamise kohale, seda kõikumamaks muutus ta otsus. Ta kartis, et isa teda oma ägeda vihaga taga kiusab. See oli ehk valmis varandust ohverdama, et oma tahet läbi viia.

Lõpuks oli Luise kohal. Martin tuli talle vastu ja viis ta pajusid ümbritsevasse võsastikku.

„Kas oled valmis?“ küsis ta. „Meie laev sõidab kolme päeva pärast.“

Luise langetas pilgu. „Mu pulmapäeval!“ ütles ta ja ta hää l värises kergelt.

Martin kehitas õlgu. „See on üllatus külalistele!“ Ja kui Luise vaikis, jatkas ta vähese aja järele: „Laeva nimi on ‚Santa Maria‘. See on kaubalaev, millel masinaosad on meie tehastest. Ta lahkub hommikul kell viis Hamburgi sadamast.“

Luiset läbistas värin. „Kardan isa!“

„Luisa!“ ütles Martin etteheitvalt. „Sa ei taha?“

„Mul on hirm!“ kordas see. „Isa toob mu tagasi. Siis pilgatakse mind ja isa. . . Ah, Martin! See oleks hirmus viletsus!“

Martin kukkus nagu pilvedest. Ta oli kindlasti Luisega arvestanud ja nüüd äkki seisis ta vastu. Pahaselt ütles Martin: „Luisa! Mispärast tegin ma siis nädalapikkuseid ettevalmistusi?“

Luise istus puutüvele ja pööras näo vaiksest kõrvale.

Halvas tujus heitis Martin end ta kõrvale rohtu. „Ma olen eesel!“ ütles ta lühidalt. Ja kui Luise ikka veel vaikis, ütles ta aeglaselt: „Ja ma pean sinu armastust uskuma! Sa nõuad palju!“ Järelmõttlikult lisas ta juure: „Lõpuks on ju õige, et su isa sind sunnib abielluma! Kel ei ole tahet, vajab survet, iket!“ Äkki naeris ta pilkavalt: „Abiellu oma suurtalunikuga! Leian õnne teisest ilmajaost!“

Nüüd tõusis Luise ja vaatas talle suurte silmadega otsa, milles särasid kaks pisarat. „Mis tead sa mu hingepiinast, kui sa isegi ei tunne mu armastust!“ Nuuksumine lämmatas ta hääle.

Martin kargas ehmunult üles ja võttis ta kaissu. „Luisa! Moja lubka!“ ütles ta ja surus ta enese vastu. „Tean, et mind armastad! Võta end kokku! Tule kaasa! Kas tuled kaasa?“

Luise ei võinud südamevalu pärast kõneleda, kuid ta noogutas.

Martin hõiskas. „Nii siis, jah! Sa oled nõus. Teatan sulle homme, missuguse rongi me võtame. Ehk sõidame lennukiga.“

Sel silmapilgul kahisesid põõsad. Luise ja Martin vaatasid üllatanult üles. Nende ees seisis suurtalunik, lai, tüse, hõõgudes vihast. Ta nägu oli moonutatud. Ta tõstis ähvardades kepi ja tõttas tütre poole. „Sina!“ ähkis ta. „Kas tahad minu majale häbi teha?“ Kepp vuhises alla.

Melekindlalt kargas Martin ette ja tahis lööki kinni püüda. Kuid ta vastupanu oli liig nõrk. Kepp tabas ta õlga, ta kõikus. Silmapilgu seisis suurtalunik segaselt. Enne kui ta seisukorrast aru sai, tormas Martin ta kallale ja kiskus tal kepi käest. Määratu jõuga surus ta selle põlve vastu ja murdis ta katki. Tükid heitis ta kaugele eemale.

Luise lebas rohus ja nuuksus. Mehed seisid äraootavalt vastamisi. Peremees oli imeulikult rahulik. Martin tundis pahemas olas ägedaid valusid ja ta käsivars rippus lõdvalt. „Sa kahetsed seda, peremees!“ ütles ta ähvardavalt.

Peremees ei hoolinud temast, astus tütre juure ja ütles lühidalt: „Tule!“ Sõnakuulelikult tõusis Luise, langetas pilgu ja läks esimesena. Vana mees järgnes talle väheses kauguses.

Martin vaatas neile järele, kuni nad kadusid põõsaste taha. Ta hoigas tasa ja haaras õla järele. Siis asus ta koduteele.

Isa ja tütar ei kõnelenud üksteisega sõnagi. Luise astus nagu süüdlane tükk maad ees, alles talu läheduses astus isa ta kõrvale. Kodus ootas Luise, andes alla saatusele, isa vihahoogu. Kuid see ei stundinud. Ta ei teinud talle isegi etteheidet, kuigi kõik tas kees. Vaikides istusid nad õhtulaual vastamisi. Oli juba hilja. Luise tahtis voodi minna, kuid ei julenud.

Lõpuks tõusis suurtalunik ja kadus väsinud sammudega oma tupp, ilma head ööd soovimata. Nüüd läks ka Luise oma kambri. Kuu paistis aknast sisse. Ta lebas kaua

ärkvel, otsis mõistlikku mõtet, kuid ei leidnud. Alles hommikul jäi ta magama.

Järgmisel päeval tabas suurtalunik poissi piitsaga, kui see jälle salaja Luisele sedelit tahtis anda. Ta võttis selle poisi käest ja kihutas viimase minema. Aeglaselt läks ta oma tuppa ja luges teadet:

„S. ootab sind kell 23 jaamas ja toob su H. „Santa Maria“le. Teisiti ei lähe. M.“

— — —

Pulmapäev! Mitte ainult küla ei olnud ajalul, vaid ka ümbruskonnast voolasid inimesed hulgaviisi kokku. Veeteed olid täis elu; suurtaluniku Bramke maandumisplatsil seisis otsatu hulk Spreelootsikuid. Oli püstitatud auvärav. See oli ilustatud siidikaelärätikute, pruutneitsite kingitustega. Õues valitses kihav elu. Seal kogusid Spreemetsa naised ja tüdrukud oma maalistes, kallihinnalistes riietes. Pruutneitsite suurte pearätikute ümber sädelesid päikeses helmed. Ohus oli lõbus kisa. Poisid nokkisid tüdrukuid ning mõnigi hea tilk jooksis läbi nende kõrde. Lõpuks tuli isanees, kes korraldas külalisi kirikusõiduks. Kirjust salgast sai varsti korralik, värviküllane rong. Täpselt kell üks sõitis esimene lootsik külalistega kirikusse. Teised järgnesid lühidate vaheaegadega. Kallastele ja maandumisplatsile kiriku juures olid kogunenud lugematud pealtvaatajad. Sosistati ja vesteldi kõige toreduse üle, mis nähti. Viimane lootsik tõi lõpuks pruutpaari isamehe ja esimese pruutneitsiga.

Luise oli riietatud mustalt, nagu ette kirjutab Wendi komme. Seda rohkem puutus silma ta kahvatu nägu. Sõit kirikusse oli talle piinaks, hirmsaks nuhtluseks. Oma tänasel aupäeval tundis ta end surmani õnnetuna. Ta lasi kõik tahtetult sündida ja ei saanud üldse mõtelda. Oli ta haige?

Inimesed kallastel ja maandumisplatsil ütlesid kahvatu mõrsja kohta: Ta olevat ilus nagu pühadus, nagu jumalanna!

Kiriklik talitus ja isamehe kõne olid lõppenud; istuti lauas. Friedrich, peigmees, ei näinud tundvat õiget rõõmu peost. Ehk oli temagi pidanud loobuma armsamast. Luise vastu oli ta tähelepanelik. Ta asetaski harva küsimuse, oli temaga rahul nagu ta oli.

Suurtalunik vaatas tüdruku mõnikord uurivalt ja mõtlevalt. Muidu oli külaliste tuju tore. Meeleolu oli hea.

Kui algas videvik, tulid mängumehed ja võtsid aset suurel õuel, mis oli ehitatud

girlandide ja lugematute laternatega. Nad kuulutasid oma ilmumist uhke marsiga.

Külalised voolasid välja. Algas tants.

Tund enne keskööd istuti jälle lauas koos. Luise oli ainult kolm korda tantsinud, ta vabandas end sellega, et ei tundvat end tervena. Lauas ei puutunud ta üldse toitusid. Ta kahvatu nägu oli muutunud rohekaks, silmad läikisid nagu palavikus. Kisa ta ümber kõlas ta kõrvu nagu suurest kaugusest, kõlas võõralt ja monotoonselt. Ta vahkis sigari- ja paberossisuitsu sisse, mis seisis tiheda pilvena ruumis ja aeglaselt, nagu veniv mass, läbi lahtiste uste kadus.

Suits! Või oli see udu, mis tihedalt on kogunud? Udu! Ja selle all lai, tume vööt nagu poolenisti kaetud, lõpmatu veeväli. Ebaselgeis joontes ilmus vari, tungis läbi udukogude. Luise tundis ära laeva kontuurid. Ninas rippus pärg leinalindiga, lipp oli poolvardas. Äkki tundus äge väristus, tekkis üldine segadus. Siis järgnes õudne vaikus. Laev kaldus küljeli, ajas end aeglaselt jälle üles. Udu kärises. Selgelt luges Luise laevanime laevaseinal: „Santa Maria“. Laevanina kerkis veest. Pilt kadus.

Luise kargas hirmsalt ehmunult püsti. Ta süda ähvardas seisma jääda, ta sõrmed haarasid juustest kinni. „Santa Maria!“ kõlas vapustav hüüd kuivanud huultelt. Siis langes ta kokku.

Peigmees püüdis ta kinni. Lõbus meeleolu oli äkki kadunud. Kõigil hingedel lebas nagu tondikäsi jääne atmosfäär. Pruidi isa nagu läks süngeks, kuid jahedalt korraldas ta, et Luise viiakse voodi. Siis saatis ta sulase arsti järele. Ta ootas tütre voodi ääres, kuni tuli vana doktor Krüger järgmisest külast. See konstateeris peaaugunahapõletikku.

Mängumehed õues pidid, mänguriistad käest panema. Suurtalunik katsus külalisi rahustada, seletades, et mõrsja haigestumine ei ole tähtis. Kuid meeleolu oli mööda, pidutuju kustunud. Siin ja seal löidpoiste ja tüdrukute seas lõkkele ülemeelsus ja elurõõm, kuid nad andsid varsti aset tinasele väsimusele. Muutus vaikseks ja igavaks. Juba varsti peale keskööd mindi lahku petetud ootustega. Peigmees, mõrsja isa, suurtalunik Dahlitz ja doktor Krüger olid ainsad, kes jäid hommikuni ärkvele.

Külalistele ei jäänud teadmatuks, et mõrsja haigus oli tõsiselt laadi. Juba järgmisel päeval lahkusid kõik peale mõne lähedase sugulase. Peremees Bramke käis ringi nagu ärritatud lõvi. Ta viha oli sama suur kui ta jõuetus. See pulm oli nõudnud

raudset tahet, palju vaeva ja palju raha. Ja tulemus? Et kõik niiviisi oli juhtunud, arvas ta Martini süüks.

Dr. Krüger, kes sõitis hommikul vara koju, tuli õhtupoolel tagasi. Kui ta oli kirjutanud veel ühe arstirohu, istus ta tükk aega suurtalunikuga viimase toas. „Kuidas oli lugu eile teie tütreaga?“ küsis ta ja lisas tähendavalt juure: „Ta kargas püsti, hüüdis . . . ? Usun, et ütlesite seda mulle!“

Peremees noogutas nagu hajameelselt: „. . . kargas püsti ja kisendas: „Santa Maria“!“

„Santa Maria? Kindlasti Santa Maria?“ küsis arst.

Teine vaatas imestanult üles. „Jah!“ ütles ta. „Tean seda kindlasti!“

„Hm! Huvitav! Väga huvitav!“ pomises doktor, hiilis vähe aega asjast veel mööda ja jutustas siis: „Kui täna hommikul koju jõudsin, kuulasin raadios veel ühe kolleegi ettekannet. Hm! Omaks häbiks — olin vist veidi tukkuma jäänud — kuulsin äkki päevauudiseid.“ Ta vaikis mõtlikult ja puhus sigarisuitsu kaugusse.

„Jah!“ noogutas isa mõtlikult. „Noh jaad Ja . . .“

„Raadios öeldi, et Saksa kaubalaev „Santa Maria“ udus Inglise veolaevaga kokku on põrganud ja hukkunud.“

Suurtalunik kargas ärevalt püsti, kuid ta ei vastanud, läks aknani, tuli aeglaselt tagasi ja istus uuesti toolile. Arst ei osanud seletada oma sõnade nii tugevat mõju. Seltpärast jatkas ta otsitud muretusega: „See on muidugi juhus, kuid siiski huvitav.“ Ta tõusis. „Loodan muidu, et päästame nooriku. Aegajalt vaatan ise järele. Kui asi on halb, saatke mulle järele!“ Ta jättis jumalaga.

Juba ammu enne pulmi olid noorpaari isad kokku leppinud, et Luise pärrib talu. Suurtaluniku Bramke ainus poegnõudis ainult osamaksu. Vanemad õed olid samuti kindlustatud. Nii tuligi, et Friedrich peale pulmi elas äia talus.

Töö põllul kestis edasi. Aeglaselt hiilisisid päevad; nooriku käsi ei käinud veel paremini.

Ühel õhtul tuli dr. Krüger tõsise näoga Luise toast: „Tahan täna ööseks siia jääda!“ ütles ta suurtalunikule.

„Kas kardate halba?“ küsis Friedrich, kes seisis kõrval.

„Kriis võib olla niisugune ja teistsugune!“ ütles arst õlgu kehitades.

Dr. Krüger jäi. Ta sõi veidi ja läks Luise haigevoodi juure tagasi. Vastu keskööd tõi ta mõlemad mehed üles, kes olid

jäänud kööki valvama. „Otsustav silmapilk!“ sosistas ta. „Tulge, mu härrad! Soovin, et olete tunnistajad!“

Kui suurtalunik sisse astus, oli tal tundmus, nagu läbistaks mõök ta südant. Tahtmatult mõtles ta Martini sõnadele, kui teda oli löönud: „Sa kahetsed, peremees!“ See kajas kõrvus nagu needmine.

Luise väänles palavikusonimistes, tahtis püsti karata ja akna juure rutata. Arst pidas teda kinni. Kui ta veidi oli rahustunud, pani arst viimase abinõuna kampveripritsi valmis Äkki — ta ei olnud ettevalmistusega veel lõpul — ajas Luise end voodis istukile, vaatas segaselt toas ringi ja ütles selgel häälel: „Christian Kockot!“ Väsinult langes ta tagasi. Arst vaatas ta pulssi, kuulatas, võttis üllatuses kindlamini kinni. Siis lasi ta noore naise käe vabaks ja pööras ümber.

Suurtalunik oli valge nagu lubjatud sein. Mispärast oli see nimi tasse nii sügavasti mõjunud?

Arst astus väljasirutatud käel ta juure: „Soovin õnne!“ ütles ta. „Teie tütar on päästetud!“

„Päästetud? Päästetud?“ kordas isa arusaamatuses. Ta surus hambad kokku ja läks langetatud peal vaikselt välja. See oli esimene kord, et uhke peremees oli alandlik.

Teisel päeval andis ta ülevaatuse tööde üle väimehele. „Vaata sina, kuidas valmis saad!“ ütles ta. Ta istus terve ennelõuna omas toas ja mõtles endamisi. Mispärast oli Luise täna öösel „Christian Kockot!“ öelnud? Oli sel tähendus? Tähendus nagu. . . nagu Santa Maria! Christian oli külasepp, juba vana mees, kuid veel jõuline. Peremees võttis nõuks täna Christiani külastada.

Mõtetes läks ta õhtupoolel mööda küllatänavat. Üks naabritest teretas teda. „Kas tead kõige uuemat, peremees?“

„Mis see on?“ küsis Bramke.

Naaber vastas: „Christian Kockot suri täna lõunaajal.“

Suurtalunik võpatas ehmunult ja noogutas siis aeglaselt peaga: „Niiviisi! Niiviisi!“ ütles ta ja jättis naabri seisma.

Luise paranes kiirelt. Mõni nädal hiljem tohtis ta voodist tõusta ja veidi hiljem tegi ta juba kergeid majatöid. Kuid aegajalt kaebas ta peavalu. Nägu oli tal ikka veel kahvatu. Arst ütles, et need sümptoomid ajajooksul kaovad.

Ühel päeval avaldas Friedrich soovi korraldada väikest pidu, mingisugust järelduhtunud pulmapeo tasuks. Luise ütles ära,

mille peale Friedrich õlgu kehtas ja end kogu päev ei näidanud. Alles hilja õhtul tuli ta vankudes koju. Suurtalunik ei öelnud midagi, kuid oli vist järgmisel hommikul väimehega kõnelenud, sest ta lasi Luise oma tuppa kutsuda ja tegi sellele tõsiseid etteheiteid. „Asi peab teiseks saama!“ ütles ta. „Mis majapidamine see on, kui üks tahab seda ja teine teist!? Sa oled nüüd naine ja sul on kohuseid! Soovin, et oled sõbralik ja rahul!“

Luise ei võtnud vaevaks kogu moraali-jutlust kuulata. Juba esimeste sõnade järele läks ta välja. Teda oli vallanud närviline jonnakus; jälle piinasid teda hirmsad peavalud.

Isa seda ei aimanud, ta tundis ainult äkilist vastupanu. „Sunnin sind oma kohuste peale mõtlema!“ pahandas ta.

Sel öösel oli Luisel hirmus unenägu. Kui ta hommikul ärkas, oli ta kahvatum kui harilikult. Peale esimest einet, mis möödus vaikides nagu ikka, andis ta oma mehele mõista, et soovib temaga kõnelda. See järgnes talle vaikides magamistuppa.

„Saan aru,“ ütles ta, „et meil peab olema kindel tahe soliidseks abieluks! Sellepärast tahan võimalust mööda sinu soovidele vastu tulla. Meie ei abiellunud armastusest, mis enne oli, olgu unustatud!“

„See rõõmustab mind, Luise!“ tunnistas Friedrich üllatatult. „Kujutlesin juba, kui inetuks meie elu muutub. Nüüd on kõik hea!“ Ta sirutas Luisele käed. „Lepime ära, Luise!“ ütles ta.

Luise andis käe. „Kuid ühte pean paluma!“ vastas ta. „Ära ole pahane, kui olen mõnikord iseäralik! Doktor Krüger ütleb küll, et olen terve, kuid see ei ole tõsi!“

„Peavalud?“ küsis Friedrich.

„Peavalud!“ vastas Luise. „Olen siis nii ärritatud, et vihkan kõike. Ja veel midagi võiks sulle olla vastumeelne: Näen tont!“

Friedrich naeratas ehmunult-uskmatult. „Seda ma ei usu, Luise!“

Luise sai ärevaks, ta nägu hakkas hõõguma. „Tont mitte!“ hüüdis ta. „Näen inimesi, elusaid inimesi! Täna öösel oli see Anka Zachow!“

Friedrich tõmbas ta oma vastu ja silitas ta juukseid. „Luise! Sa nägid und!“

Luise noogutas värisedes ja lasi end suudelda.

Õhtulauas ütles suurtalunik muuseas: „Anka Zachow on lapsevoodis surnud.“

Luise käed värisesid.

Friedrich kahvatas ja ei söönud enam. Teda haaras väike õudus oma naise vastu.

Ta tõusis varsti, ütles „**dobri notz**“ ja läks magama.

Kuna ta muidu ikka veel üks tund äiaga jutles, arvas peremees, et Friedrich ja Luise on tülitsenud. Nende jutuajamisest hommikul ei teadnud ta midagi. Ta tõusis pahaselt ja käskis tüdruki talle järgneda.

See raputas pead. „Ei! Mittetäna! Vaidleksin sulle igas asjas vastu, mis sa ütled! Mul on peavalu!“

„Tule!“ käskis peremees vihasealt.

„Tulen homme hommikul! **Dobri notz!**“ vastas Luise jonnakalt ja läks voodi. Kaua väänles ta ühelt küljelt teisele ja ei saanud peavalu pärast magada. Kesk ööd kisendas ta äkki läbilõikavalt.

Friedrich kargas voodist ja tegi toa valgeks. Raskelt hingates lebas Luise patjades. Ta otsaesisel läikisid suured higipisarad. Ta avatud silmad vaatasid lakke. „Täna nägin peeglit!“ ütles ta tumedalt. „Nägin iseennast. Martin seisis mu taga ja vaatas mulle kurvast otsa.“

„Kas pean isa kutsuma?“ küsis Friedrich ahastavalt.

Luise eitas nõrga pearaputusega.

Nüüd istus Friedrich ta voodiservale ja valvas. Ebausk, mis Wendi rahva seas on väga elav, leidis tas palju toitu. Kogu energiaga katsus ta õudusest lahti saada. Ta võttis nõuks järgmisel hommikul doktor Krügeri külastada. Nii ei võinud asi jätkuda! Sarnast elu ta välja ei kannatanud. Kogenud arst leidis vist nõu.

Ennekui peremees tõusis, sõi Friedrich mõned suutäied ja asus siis teele. Tähelepanu äratamata tahtis ta arstilt nõu küsima minna.

Rahutust poolunest ärgates tundis Luise ikka veel ägedaid peavalusid. Ta tundlikkus oli äärmiselt erutatud. Närvilise rutuga pani ta end riidesse ja läks alla. Einelauas istus ainult isa. Ta oli sünye, ähvardav.

„Kus on Friedrich?“

Luise kehtas õlgu. Veri tõusis talle pähe. Isa küsimuse häälekõla ärritas teda. Mispärast oli ta vihane? Et mitte kõik ei läinud tema tahte järele? Luise peas tagusid vasarad, meeled nõudsid vastupanu. „Sa tahtsid minuga kõnelda, isa?“ ütles ta ärritatult.

Suurtalunik sammus pikkade sammudega toas edasi ja tagasi. Rautatud saapad kõlisesid kõõgi kivipõrandal. Ta peatas. „Nõuan kõige esiteks mõistust!“ algas ta tugevalt ja vihasele häälele.

Luise astus ta juure. „Ja ma kaeban, et et oled ülekohtune!“ hüüdis ta ägedalt.

Vihast kahvatades, pörkas peremees sammu tagasi. „Sa ei tea, mis kõneled, Luise!“ hoiatas ta.

„Su valitseja loomus teeb sind türanniks!“ täiendas ta. „Su uhkus läheb üle korjuste! Täna hommikule pean oma armastuse südamest kiskuma ja end su tahte alla heitma. Mu haigusest hoolimata nõuad sa ohvreid, mis meelitavad su valitsushimu ja su enesearmastust! See on tõsi!“

Ähvardavalt ajas peremees end sirgeks. „Nõuan, millele mul on õigus! Nõuan sõnakuulmist!“ urises ta.

„Rohkem! Sa nõuad palju rohkem!“

Peremees, kellele elus veel ükski ei olnud vastu kõnelda julenud, muutus vihast hirmsaks. Ta kisendas, mässas, neas. Ja selles ääretus ärevuses tabasid Luise südant sõnad, mis olid teravad nagu noad: „... kui sa ei taha, otsi leiba maanteelt! Sure minupärast kraavis! Mulle on kõik ükskõik...!“

Luise seisis nagu tardunud ja oli surnukahvatu.

Peremees vaikis, vaatas talle näkku, tundis, et oli liig palju öelnud, tahtis heaks teha ja ei leidnud õigeid sõnu.

„Isa!“ Luise hääl oli kõlatu, sai alles aegamööda värvi ja ilmet. „Kõige uhkem

peremees ei suuda õnne sundida! Mõtles Santa Mariale! Mõtles Martini peale! „Sa kahetsed, peremees!“ ütles ta. Mõtles sepa peale ja Anka Zachowi peale! Nägin teda hauas. Mu juure tulevad öösel tondid, sest olen haige. Sina nõuad, et oleksin õnnelik! Näen su silmis mõõke ja su huultelt kargavad tulised nooled mu pähe. Oled julm, isa! Kus on doktor? Kannatan piina ja sa kihutad mu minema!“ Ta peatas väsinult ja näis kuulavat.

Õudus haaras uhket peremeest, ta keha värises.

Äkki karjatas Luise läbilõikavalt. „Isa! Mu pea lõhkeb! Mu pea lõhkeb!“ Värisevatel kätel otsis ta õhus pidet. Ta kõikus ja langes selili maha. Raskelt löi ta pea vastu kivipõrandat.

Spreelootsikusse kanti kallihinnaline puusärk. Sõit läks pärivett surmuaija poole. Teises lootsikus seisis paljastatud peal mees, kes toetas end kepile. Ta lumivalged juuksed lendasid sügistuules. Neile järgnes pikk rong.

Suuratalunik oli üle öö muutunud vanaks ja valgeks.

Mis on õnn?

India vürst *Aga Khan*.

Mees, kes äkki Monte Karlos varanduse võidab, pole õnnelik; sama vähe õnnelik on mees, kes kaardimängus võidab. Õnnelik on ainult see, kes ootamatult avanevast juhusel kinni haarab ja selle oma kasuks pöörab. Õnn on midagi, mida võite intelligentidega haarata, ümber moodustada, üles ehitada. Kõik muu on vaid õnnemäng. Pole inimesi, kes ujuvad õnnes, sama vähe leidub neid, keda alati jälgivad õnnetused. Kõige jõledam ja õnnetusttekitavam, mis inimene võib teha, on, et ta julguse kaotab selle läbi, mida ta nimetab õnnetuseks. Sest see pimestab ta kõige vastu, nii et ta ei näe lähenevat head võimalust, mis igale inimesele ikka jälle tagasi tuleb.

Ei ole ainustki täielikku õnnelast ega ka ainustki täielikku pigilindu. On olemas vaid

juhused, võimalused, mis on lastud tähelepanematult mööduda. Kõik oleneb elus juhusel. Sellepärast on ka jõe kelkida, et keegi tunnistab ennast selfmademaniks, see tähendab meheks, kes ainult ise oma abiga on edasi jõudnud. Neid ei leidu. Kui keegi tagasi vaatab, tagasi rikkale elule ja sellele, mis tal selja taga on, siis ei või ta iial täie teadvusega kinnitada, et tema üksiselle või teise teo on teinud. Ta leiab, et ta täielikult ärarippuv on olnud kõigist neist võimalustest ja juhusel, mis tulevad t.ost tundmatust allikast, mida meie tarvitame „õnne“ nimetuseks. Minu maal, Indias, on õnne mõistet alati nii tuntud ja see'p vist see põhjus ongi, mis pärast Hommikumaa elanikud hingeliselt õnnelikumad on kui Öhtumaa elanikud.

Sinised kingad.

Ameerika kirjanik **Paul Burke.**

Muidugi, Lissie Clarke omas ju hästitatutud koha raamatupidajana Grant & Winteri suures kinnitusfirmas; sellepärast ei võidud imestada, et teda rohkem huvitasid lõbustused kui kohaotsimine oma sõbrannale Hilda Stuartile, kes juba kaks kuud oli töötä. Kuid Hildale oli Lissie lubadus, et ta tema samuti Grant & Winteri juure mahutab, viimaseks lootuseks; sest parajasti oli ta hirmuga konstateerinud, et kogu ta varandus hädavaevalt veel ulatas, et tasuda homme võlgnevat nädalapansiooni. Sealjuures oli ta päevast päeva ringi jooksnud, et leida tööd, oli vastanud igale poolenisti sobivale kuulutusele ajalehtedes; kuid kõik oli olnud asjatu.

Tänaseks oli Lissie talle lubanud, et kõneleb noorema peremehe, härra Grantiga ja ta oli oodanud värisedes sõbranna tulekut, kes elas temaga ühes pansioonis. Lõpuks oli see nagu tuulis-pask tuppä tormanud, oli heitnud lauale kutsekaardi tänasele Grant & Winteri ametnikkude omavahelisele pallile ja oli palunud Hildat minna täpselt peole ja end teha nii ilusaks kui võimalik. Selle järele oli Lissie juba jälle majast jooksnud, et kasutada Bob Harleyga, oma peigmehega, veel mõneks tunniks toredat sügisilma mootorrattasõiduks, enne kui temagi läks tantsupeole. Kuid kohast ei ütelnud ta sõnagi.

Hilda ohkas. Ta oli vaevalt pealt kuulnud, kui sõbranna eile tähendas, et saab ehk veel ühe kutsekaardi peoks muretseda. Hilda ei ihanud tantsu ja rõõmu järele. Kuidas võis ta muretult pidutseda, kui viletsus ja nälg luurasid ukse ees? Tõsi küll, muuseas seisis kavas auhinnatants, millega parim tantsjanna võis võita viiskümmend dollarit. Hilda teadis väga hästi, et oli tööpoolest erandlikult gratsiösne ja elegantne tantsija ja raha ulataks ju mõneks nädalaks kõige vajalikumate väljaminekute katteks. Ka ta veetlev tantsukleidike helesinisest georgette'st oli veel peaaegu uus, ja türkiiskee, mille ta oli saanud aastate eest tädi sünnipäevakingituseks, oli jälle moodne ja sobiks suurepäraselt. Kuid kingad! Tal olid ainult kerged kodukingad, siis vanad mustad ja tugevad pruunid, mis pealegi olid praegu Maney juures parandusel. Lissie oleks ju muidugi heameelega aidanud, kuid Hilda peene keha jaoks olid sõbrannaas-

jad liig suured. Ei, ta ei tohtinud tantsule mineku peale mõeldagi, kui tal ei olnud kohta ja vastavat palka.

Koputus uksele kiskus Hilda ta kurbadest mõtetest. Ah nii, Maney saatis parandatud tänavakingad; oli õnn, et need ette olid makstud. Kõige parem oleks vist, kui ta läheks veel tunniks jalutama; õhtu ei oleks siis nii pikk. Ta hakkas kingapakki lahti tegema. Kuid . . . , mis . . . , mis see oli? Ta tugevate, pruunide kingade asemel olid pakis veetlevad, õrnad, sinised siidkingad!

Kuidas oli see võimalik? Ah, muidugi, Maney jooksupoiss oli pakid vahetanud ja keegi võõras tütarlaps saab ehk ta kantud, pruunid kingad. Homme hommikul läheb ta kingsepa juure ja õiendab asja. Kui kenad olid need kingakesed. Hilda pidi neid jalga proovima. Nad istusid suurepäraselt ta väikeste jalgade otsas; kuid õigele mõjule võisid nad alles siis pääseda, kui neid sobiva kleidiga kanti. Kuid õige, ta sinine tantsukleidike sobis ju suurepäraselt!

Silmapiilk hiljem imetles end Hilda peegli ees. Jah, kingad omapäraste, siniste türkiisipannaldegä harmoneerisid toredasti ta kleidi ja kaelakeega. Siia juure veel ta pikantne näoke . . .

Ja sel silmapilgul tuli talle idee. Kas tohtis ta juleta nende saatusest saadetud kingadega pallile minna? Kas ei olnud pakkide vahetus saatuse näpunäide? Kui ta saaks auhinna! Siis võiks ta homme osta paari samasuguseid kingi ja need Maney'le saata; talle jääks veel nelikümmend dollarit raha. Muidugi, täitsa õige see ei olnud; kuid kui inimene seisab täieliku rahapuduse ees? Ta jõuaks veel õigeaks ajaks peole, kui tõesti seda julges . . .

Ta julges seda. Pool tundi hiljem seisis ta lilledest kaunistatud saalis ja lasi kirjul pildil mööduda. Lissie ja Bob ei olnud veel tulnud, kuid nad pidid iga silmapilk tulema. Selle ajani ei tahtnud temagi tantsida, sest siin tundsid end muidugi kõik Grant & Winteri ametnikkudena. Lissie esitleb talle ehk paar tuttavat ja annab talle ehk juhuse leida sobiv härra auhinnatantsuks.

Kuid sõbranna ja ta peigmees ei tulnud. Ühe tunni pärast oleks tantsuvõistlus hari-punktil ja tal ei olnud veel väljajaadet, et leiab kohase partneri. Muidugi, tolle suure, saleda mehe kõrval, kes kõneleb seal eemal

August Hermel,

Eesti Laenupanga prokurist 50-aastane. A. Hermel on sündinud Peterburis 4. märtsil 1881. a., hariduse omandas seal samas. 1920. a. opterus Eestisse ja asus ametisse Eesti Laenupanka, kus ta ka praegugi töötab prokuristina. Venemaal elades võttis A. Hermel elavalt osa paljudest seltsidest. Ka Eestis olles on jubilar tegev mitme seltsi juhatuses.

ilusa mustajuukselise tütarlapsena, oleks tal head väljavaated kohtunikkude suhtes, sest ta oli kahtlemata parim tantsija saalis. Kuid ta ei võinud tema juure minna ja talt tantsu paluda.

See oli tööpoolest pahandav. Hildal oli juba peaaegu kavatsus koju minna; pisaradki ei olnud enam kaugel. Kuid siis tuli tema. Tema, keda Hilda oli imetlenud tantsu juures. Ja silmapilk hiljem heljus ta tema käevarrel üle parketi. Suurepärase. Noor mees jutustas lõbusalt ja Hilda naeris ta süütute naljade üle, kuni oli unustanud kõik väikesed mured.

„See on kindlasti meeldivam viis üksteist tundma õppida, kui koos töötades, eks ole, preili . . . ?“

„Hilda Stuart,“ lisas see.

„Mu sõbrad nimetavad mind Stanley,“ naeris noor mees.

„Ta arvab vist, et minagi olen firma juure sametis,“ sähvas läbi Hilda pea. „Kui Lissie mulle koha muretseb, võiksin ehk isegi temaga koos töötada.“

Kui Stanley ta mõne tantsu järele viis lähikeseks ajaks söögisaali, leidis varsti

juhust ta eksiarvamist õiendada. Oli imeväärne, kui kerge temaga oli vestelda. Hilda ei teadnud isegi, kuidas tuli, et ta juba poole tunni pärast nii palju omast elust oli jutustanud; rõõmsast lapsepõlvest, vanemate surmast, oma üksildusest ja Lissie lubadusest, et muretseb talle koha Grant & Winteri juures, kelle pallil ta täna oli ainult külaline.

Kuni Stanley teda palus võtta teda partneriks järgmisele auhinnatantsule Hilda võis vaevalt varjata oma rõõmu, sest oli kindel, et ta tantsuand nüüd Stanley juhatusel kõige paremini maksvusele pääseb. Ja sellega nihkus ka rahaline tasu kättesaadavasse lähedusse.

Lõpuks tuli igatsetud tants. Gratsiöösidel a painduvates figuurides juhtis Stanley teda üle parketi. Kohtunikkude kollegiumi kiirheitja võttis ühe tantsiva paari teise järele oma ereda valguse alla, kuni pööras uuesti tagasi Hilda ja ta partneri juure, et peatuda seal ja jälgida nende liigutusi. Teised paarid olid aegamööda moodustanud nende ümber imetleva ringi ja Hilda hõõgus õhinnast ja uhkusest ja järgnes Stanley juhtimisele täis suurepäraselt harmooniat.

Kuni sündis hirmus asi. Veel praegu oli Hilda kuulnud meelitava märkuse enese ja oma kooskõlastatud riietuse kohta, kui äkki hüüdis naisehääle valjult ja pahandavalt:

„Ta kannab mu kingi, mille peale täna asjatult ootasin. Ei ole ime, et ma neid ei saanud. See tüdruk peab nad varastanud olema, sest tunnen oma türkiisipandlad täpselt ära.“

Hilda läks valgeks ja oleks peaaegu ümber kukkunud. Kõneleja oli mustajuukseline tütarlaps, kellega Stanley varemini juttu ajanud.

„Mina . . . mina . . .“, kogeles Hilda.

„Jääge rahulikuks,“ vastas Stanley tasa, „tants on kohe otsas ja siis näeme edasi.“

Kuid Hilda ei suutnud seda. Ta vabastas enda oma partneri käte vahelt ja ruttas ümberseisjate uudishimuliste pilkude saatel saalist sel silmapilgul, kui muusika vaikis.

Pool tundi hiljem lebas ta oma toas voodis ja nuuksus. Nüüd oli kõik otsas. Ta mitte ainult ei suutnud tasuda juba kantud kingi, ei, ta häbi oli palju suurem. Mida mõtleb Stanley? Kas ei pidanud ta teda nüüd osavaks vargaks? Ah, ta ei kannata seda välja, et ta tast nii halvasti mõtleb.

Peale pikki tunde jäi ta lõpuks magama. Järgmisel hommikul tormas Lissie ta juure tupa.

„Mõtles, Hilda,“ hakkas ta kohe jutustama. „meil oli eile mootorrattaga õnnetus ja pidime raudteel linna tagasi sõitma. Muidugi jäime tantsupeole hiljaks. Kuid sa lõbutseid loodetavasti hästi? Olin asja nii ilusti valmis sepsinud. Härra Granti naissekretär abiellub järgmisel nädalal ja ma soovitasin sind sellele kohale. Kahju, tahtsin teid peol üksteisele tutvustada, et võiksite vabamalt vestelda. Ta nägi sind ehk siiski; küsin talt täna ja sa võid end õhtupoole ise esitleda.“

„Ma ei või iialgi enam ühelegi silma vaadata, kes eile olid peol,“ vastas Hilda pi-

takse kinni ja tema, Stanley, põlgab mind siis alles õieti.“

„Lähem sinuga koos alla,“ katsus Lissie rahustada.

Viivitades astusid mõlemad tütarlapsed pansiooni perenaise elutuppa. Seal oli Stanley: Hilda tahtis häbi pärast maa alla vajuda. Kuid mis ütles Lissie? Kas kuulis ta õieti! . . .

„Tere hommikut, härra Grant,“ oli Lissie end ruttu kogudes ütelnud. „tahtsin teile eile peol tutvustada oma sõbrannat Hilda. Ta oleks kahtlemata hea sekretär teile.“

foto Parikas.

Osavõtjad kadrillist „Ratsaspordi klubi“ poolt korraldatud ratsavõistlustel ja -mängudel maneeshis 3. ja 10. märtsil s. a., kes olid rietatud rokoko-aegsetesse kostüümidesse valgete parukatega. Nende esinemine oli kõigiti ladus ja meeldiv. Vasakult paremale: pr. M. Niggol, hra. H. Leidig, pr. B. Piip, hra. V. Reinvaldt, pr. N. Arjakas, major E. Veiss, prl. M. Vuorinen, hra. L. Tikkas.

saratega ja jutustas sõbrannale nuuksudes eilse õhtu traagilise loo.

„Ja kas meeldis see Stanley sulle?“ oli Lissie ainus küsimus, kui piht oli lõppenud.

„Tema . . . muidugi,“ vastas Hilda kurvalt, „ja nüüd peab ta mind alatuks vargaks.“

Sel silmapilgul koputas pansiooni perenaine uksele.

„All ootab härra, kes soovib teiega kõnelda, preili Stuart,“ ütles naine uudishimulise pilguga.

„Jumala pärast, politsei . . .“ hüüdis Hilda, kui perenaine oli läinud teatega, et preili Stuart kohe alla tuleb. „Mind võe-

Ja kui Hilda julges pead tõsta, oli Lissie juba toast kadunud.

„Mina . . . , ma ei teadnud, et olete härra Grant,“ ütles ta lõpuks. „Muidugi tean ma, et kohast enam juttugi olla ei või. Ja kingad tasun ma, kui mul jälle on tööd. Ma ei varastanud neid otsekohe, kuigi pean mõnna, et ma neid ei oleks tohtinud puutada.“

„Kuid kingade üle ärge tehke enesele mingisugust muret,“ vastas Stanley Grant soojalt. „Maney saatis mu täditütrele — kahjuks oli tema see, kes eile teiega nii ettevaatamatult kõneles — teise paari ja andis mulle ka teie aadressi. Kahju on nii-

viisi juba heaks tehtud. Pealegi, kahju see ju ei olnudki,“ lisas ta kiirelt. „Ümberpöördukt,“ naeratas ta, „kui järgmisel nädalal mu sekretärina ametisse astute, leidub ehk loodetavasti veel küllalt juhuseid, et võite kanda kingi minu juuresolekul teistel pidudel.“

„Teie . . . , teie arvate tööpoolest . . . ,“ kogeles Hilda.

„Pealegi pean teile andma selle tsheki

viiekümne dollari peale,“ jatkas Stanley, „auhinna saite muidugi teie. Kuidas oleks, kui võtaksime raha kohe välja ja sööksime koos lõunat?“

Hilda noogutas naeratades, pisarad silmis. Kuid kui tuli tähtaeg ametisse astuda, pidi Stanley võtma teise naissekretäri, sest Hilda oli ametis kaasavara muretsemisega.

Proua Grantina on inimesel ju teatavaid kohustusi!

Ilus kuutõbine.

Saksa kirjanik Hans Fischer.

Scheveningeni rannas läheb üks sild kaugele välja merele. Silla ots on laiendatud ümmarguseks hooneks ja selles peitub maailma kõige imetaolikum baar — baar kesk merd. Kõrvus seguneb seal murdlainte tige mõirgamine laulva sae nutuga ja keelel tunneb soolase mereõhu maitset ühes „bolsi“ kibedusega. See baar on tõesti kena.

Aga see on ka tõesti kena lugu, mis Daisy Fovler mulle seal väikeses baaris San Franziskost jutustas.

Kui ma Daisy Fovleriga esimest korda seal sillal istusin, paistis parajasti täiskuu. Mina ei peaks seda romantilist üksikasja õieti nimetama, kui see hädasti tarvilik ei oleks. Sest ilma täiskuuta ei oleks ma seda imetaolikku lugu üldse kuulnud ja sellest oleks kahju olnud, nagu see kohe selgub.

Me kõnelesime nimelt kuust. Täpselt nii, kuidas rumalad ja kohmetud inimesed palaval ajal palavusest ja vihma ajal vihmast kõnelevad, kõnelesime meie kuust, mis parajasti paistis. Mina ütlesin, lood kuutõbist olla väljamõeldused, aga Daisy naeris mind välja. Põrutas laulva sae ja meremühina vahele seda naeru, mida ainult kahekümneaastased ameeriklannad, kelle isad San Franziskos koledasti dollareid teenivad, oskavad naerda. Ja siis jutustas Daisy mulle loo oma ilusast kuutõbisest sõbrannast Corinthist New-Yorgis.

„**To begin with** — New-Yorgis elab üks tõsine gentleman (varsti näete, et see pole liialdus). Temal on hirmus rikas isa, ta mängib imehästi ukulelet, tal on oma auto ja suvemaja ning linnas korter. Mitte mõni

selline vilets korter nagu teistel meestel, kes seal neidudega flirdivad, vaid lihtsalt tuba 52. avenuel — see võib ka mõni teine olla, ma olen numbri paraku unustanud, — kus ta elab, kui ta kord õhtul on hiljemaks linna jäänud ja juba hilja on maale isa juurde suvemajja sõita. Tema tuba seisab maja kõige kõrgemal korral, seda peate meeles pidama, sest et te muidu kogu loost õieti aru ei saa. Ja toa aken seisab õue pool.

Giggsil — seda nime kannab nimelt see gentleman — on mitte sugugi haruldaseks kombeks õhtul enne voodisse heitmist akna juures veel sigaretti suitsetada. Noh, ühel õhtul, kui ta jälle akna ees seisis ja suitsurõngaid välja puhus (te peaksite nägema, kuidas ta seda oskab), nägi ta katuse simsil üht inimkuju, kes seal, kaheksateistkümmend majakorda maast kõrgel, edasi sammus. Esimesel hetkel mõtles Giggs vargale ja tahtis politseid tuua, aga siis märkas ta lähemal vaatlemisel, et see inimkuju seal katusel oli — naine. Üksikasju oli pimedas võimatu näha, aga liikuja näis olevat noor proua või neiu valges öökuues — kuutõbine.

Giggs sattus suurde ärevusse. Esiteks kartis ta, et kuutõbine võiks katusele alla kukkuda, ja teiseks on see ometi üldse väga erutav asi, kui keegi neiu õhtul kell 11 öökuues katusele jalutama läheb. Aga inimkuju sammus rahulikult katuse äärt mööda kitsast rada edasi ja kadus pimedusse.

Järgmisel õhtul oli Giggs jällegi oma korteris. Ta ütles, see olla ainult juhuslikult tulnud, aga mina arvan, et ta pisut luiskas; ta oli lihtsalt uudishimulik. Ja kell 11 oligi inimkuju jällegi katusel näha. See-

kord tuli ta Giggsi aknale lähedale ja see võis näha, et tal roheline öökuub seljas oli. Giggs arvas ka, et ta peab kena välja nägema, aga selgesti ta seda muidugi ei teadnud, sest et ainult kuu paistis ja kuuvalgel võib neiu mehele kena näida, eriti kui tal veel ilus roheline öökuub seljas on.

Giggs ei saanud neiu märku andmata jätta, kuid sel polnud mõtet, sest et neiu ju kuutõbisena magas ning sellisena midagi ei näinud. Ta läks rahulikult edasi ja kadus lõpuks jällegi nurga taha.

Jah, ja järgmisel õhtul viibis Giggs muidugi jälle oma korteris. Ütles, et seda ainult sellepärast, et tal auto jaoks vähe bensini olla kojusõitmiseks, ja teiseks muidugi ka, et teda see „lugu“ teaduslikult huvitas, aga mina usun, et ta oli kuutõbisesse neiusse juba armunud.

Kuutõbine ilmus ka tõesti jälle. Seekord tuli ta teiselt poolt, nii et kuu temale seljagant paistis. Ja Giggs nägi, et neiu tõesti ilus oli ja toredaid juukseid kandis, ja Giggs oleks veel rohkem näinud, sest seekord kandis kuutõbine neiu pikka valget läbipaistvat öösärki. Giggs ütles ka, kui öösärk pisut paksem oleks olnud ja kuu nii heledasti tagant ei oleks paistnud, oleks kõik teisiti läinud, aga mina usun, see on ainult vabandav kõnekäänd.

Seekord tuli kuutõbine neiu Giggsile üsna, üsna lähedale ja Giggs teadis juba täpselt, et ta tõesti oli armunud, Aga ta oli kuulnud, et kuutõbiseid hütida ei tohi, sest et nad siis võivad ärgata ja alla kukkuda, ja ometi, ometi oleks ta tahtnud neiuiga meeldi rääkida.

Neiu tuli sügavas unes temale ikka lähemale ja läks lõpuks sinisi mööda otse Giggsi aknast mööda. Nüüd tegi Giggs midagi, mida ta õigusepärast ei oleks tohtinud teha — ta sirutas käe aknast välja, haaras neiu käevarest kinni ja tõmbas ta pikkamisi enese juurde tuppa.

Nüüd näete kohe, et Giggs ometi täielik gentleman on. Tema ei olnud neiuiga öösel sugugi flirtinud, polnud teda suudelnudki — te võite mind uskuda, et see nii oli —, aga ei võinud neiu, kui see ta toas ärkas, ometi mitte üle katuse jälle tagasi saata. Ta teadis, mis gentleman daamile võlgneb, kes temaga ühe öö on mööda saatnud.

Neli nädalat hiljem abiellus ta ilusa kuutõbisega. Vaadake, et Giggs on tõesti gentleman!“

Daisy võttis oma puudritoosi ja pani pisut puudrit oma eht ameerikalikule tõmpinale, ja ilma sellelt tähtsalt toimingult üles vaatamata ütles ta äkki:

„Ilus kuutõbine on muidugi minu sõbranna Corinth New-Yorgist. Seda olete ometi juba ammugi aimanud.“

— — —

Jah, nii on ilmas ainult kaks võimalust. Kas on olemas tõesti kuutõbiseid või — Daisy Fowler San Franziskost on valetanud.

Kuid olemas on veel kolmas võimalus.

Kuna ma veel üsna tõsiselt oma „bolsi“ ees istusin ja ilusa kuutõbise neiu loo üle järele mõtlesin, hakkas Daisy uuesti hirmsasti naerma. Täpselt samuti kui enne kesk laulvat saagimist ja merekohinat. Siis võttis ta taskust üsna väikese kirja ning ulatas mulle.

New-Yorgis, 2. septembril.

„Armas, kuldne, väike Daisy!

Sina oled kõige kaunim ja kenam neiu kogu Ameerikas. Sinu idee oli lihtsalt silmipimestav. Ei oleks iial arvanud, et asi nii lihtsalt läheb. Muidugi oli asi pisut karddav ja esimesel õhtul oleks mu pea peaaegu hakanud ümber käima; aga misjaoks olen ma kolm aastat sporti õppinud. Giggs on kuldne ja kahe nädala pärast abiellume. Mina saan toreda auto ja kõige kallima pruutkleidi ning Giggs mängib toredasti ukulelet.

Pean nüüd kohe minema Giggsiga ta omakseid külastama. Homme kirjutan sulle siis kõik täpselt ja kui pulma tuled, jutustan sulle kõik, kuidas see sündis.

Sind suudleb südamest sinu sõbranna
Corinth.

P. s. Palun hoia see kiri hästi alal. Oleks hirmus, kui Giggs iial teada saaks, kuidas ma tema enesele võitsin.“

Abu l'agl'i lood.

Türgi kirjanik **M. Y. Ben Gavriel.**

Mees kõrbest läks ühel ööl kõndima. Äkki seisis ta vee ees, mille peeglis kuu ja tähed peegeldusid. Mees, kes seda veel iial polnud näinud, silmitses imestades tähti oma jalgade ees ja ütles enesele:

„Tõesti, ma ei teadnud, et kogu öö olen rännanud jalad taeva pool. Pean nüüd küll seisukorda parandama.“

Ta laskus maha, ajas enese kätele ja katsumis nii, jalad üleval, teed jätkata. Kuid siiski nägi ta tähti taevast ja — vaata! — jällegi olid tema jalad nende poole. Pahaselt istus ta maha ja hüüdis:

„Tõesti, looduse imed on seletamata. Oh tuleks ometi ju hommik, et saaksin teada, kus on minu jalad ja kus käed!“

Abu l'agl, kellele seda jutustati, ütles:

„Tõesti looduse imed on seletamata. Uskusin siiani, et pea on keha kõrgem ja targem osa ning mõistuse asukoht. Selle mehe juures aga selgub, et mõelda saab ka jalgadega.“

Abu l'agl läks ühest majast, paha aimamata mööda, kui sealt välja lendas king ja tabas ta otsaesist. Ta läks ukse ette ja hüüdis:

„Hei, sa selle maja omanik, sinu paleest lendas üks king vastu minu otsaesist!“

Majaomanik, kuuldes kõnet, ilmus, vabandas ennast väga ja ütles ohates:

„Oh sina, keda tabati, vaata, see on ilme tige naise king, mis minule järele visati, kui ma seletasin, et ma nädalas viis korda durrat ei taha süüa.“

„Siis ei teinud sa õieti,“ vastas tark, sest durra on väga terve, edendab mõtteid ja rõõmustab nälgija südant.“

Kuna nad nii rääkisid, kostis haaremi poolt kähisev-vihane naisehää, mis ütles:

„Oh sina vilets mehekalt! Juba poole tunni eest saatsin su oma kinga järele ja sa ei ole veelgi tagasi jõudnud!“

Ja enne kui nad aimasid, lendas majast teine king ja tabas Abu l'agl'i põsest. Nüüd kummardas kaks korda tabatud mees ja ütles:

„Kiidetud olgu Allah, et ta inimesele löi ainult kaks jalga!“

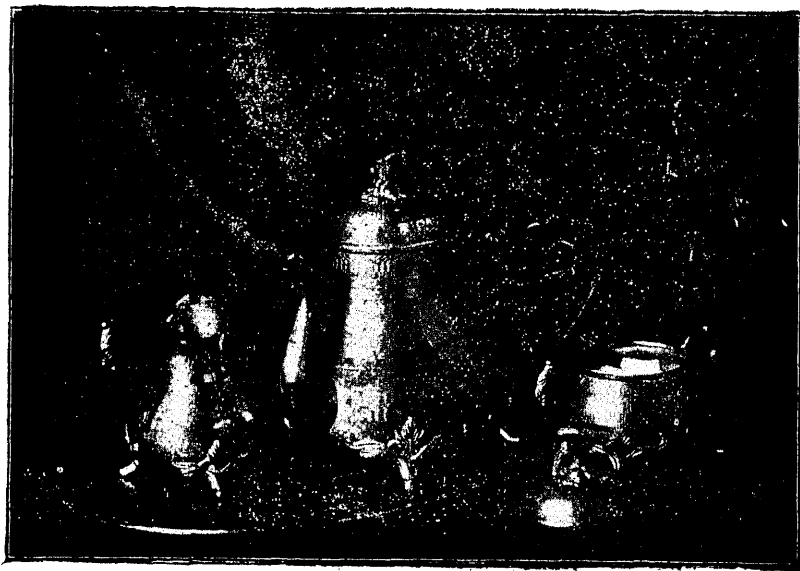
Kui Abu l'agl kord Stambulisse viibis, tungis tema kuulsus kõrva ka padisahhile (sultanile). Ihaldades näha meest, kelle tarkusest igal pool räägiti, andis ta oma tseremooniameistrile käsu Abu l'agl'i tema ette tuua. Tseremooniameister oli aga kade ja paks egiptlane, kellest teati rääkida, et ta veel iialgi ei olla naernud.

Päev hiljem ilmus kutsetu kaliifi ette.

„Rahu olgu sinuga, oh tarkuse isa,“ teretas tulijat kaliif. „Vaata, tahan sinult nõu küsida ja ootan, et sinu vastus vastab sinu tarkuse mõdule, millest mulle palju on räägitud.“

„Küsi, oh emiir ul muminin,“ ütles Abu l'agl ja kummardas.

„Vaata,“ algas padishah ja osutas oma tseremooniameistrile, „sel mehel on naine, keda

Vanaaegsed nõud.

Pildistanud P. Bromberger, Schongau Voigtländer-Voigtariga

mees kahtlustab ebatruuduses. Mis tuleb selle naisega teha?"

Abu l'agl mõtles pisut aega, kobas oma habet ja vastas siis:

„Tõesti, teda tuleb kepiga peksta!“

Pettunud sest lihtsast vastusest, küsis valitseja:

„Mitu hoopile tuleb talle anda, oh mees, keda targaks kutsutakse?“

Abu l'agl mõtles pisut ja küsis siis:

„Ütle mulle, kui vana ta on?“

„Sai praegu kaheksateistkümme aastaseks,“ vastas tseremooniameister tusaselt.

„Kaheksateistkümme aastat?“ kordas Abu l'agl mõtiskledes. „Ja kui kaua viibib ta juba sinu haaremisse?“

„Neli aastat juba,“ tuli vastus.

„Noh, hea küll,“ ütles tark, „siis antagu talle neliteistkümme kepihoopi. Iga eluaasta eest üks.“

„Aga ta on ju kaheksateistkümme aastat vana, kuulsid sa praegu?“ pahandas tseremooniameister.

„Kaheksateistkümme?“ vastas Abu l'agl ja tõstis kulmud kõrgele. „Kaheksateistkümme? Sa eksid, oh auväärne härra! Neli aastat on ta ju olnud sinu haaremisse.“

Ja mina küsin ju ta elu aastate järel.

Vaevalt oli ta seda ütelnud, kui üks käskjalg ilmus, ja padishahile teatas, et tseremooniameistri naine praegu olla ära põgenenud. Nüüd plaksutas valitseja käsi ning küsis Abu l'agilt:

„Noh, oh Abu l'agl, kui palju hoopile väärrib ta nüüd, kui ta kätte saadakse?“

Nüüd langes tark ta ette põlvili ja vastas:

„Rahu olgu sinuga, oh sa Hommikumaa valgus; tõesti prohveti habeme juures, ta ei pea saama ainustki hoopile. Sest kui ta veel praegu väärt oli 14 hoopile — iga eluaasta kohta ühe saama, nüüd peab ta saama vabaks. Sest, oh härra, kuna ta selle mehe juurest plehku pani, on ta vähemalt kümme aastat nooremaks saanud. Neljateistkümnest kümme maha jääb järele neli. Ja, oh usklike valitseja, sina tead kõige paremini, et neljaaastast last ei tohi lüüa. Seda nõuab seadus.“

Nüüd hakkas sultan laginal naerma ja kinkis Abu l'agl'ile sõrmuse, mille ta oma sõrmest võttis. Tseremooniameistri naise kohta andis ta aga käsu, et seda kinni ei püütaks.

Luuletaja.

Saksa kirjanik **Hermann Hesse.**

Ainult mulle, üksikule, paistavad öösel lõpnatud tähed ja kolisevad jahedad veed oma võlulaulu. Mulle üksipäini, mulle, üksikule, heljuvad rändavate pilvede värvilised varjud nagu unenäod üle maa. Ei mul ole maja ega maad, ei metsa ega jahivalda ega äri. Minu oma on vaid see, mis kellelegi ei kuulu. Minu oma on vulisev oja metsaliniku taga, minu oma on mühisev meri, minu oma on mängivate laste linnutiibade lehvimine, armunute pisarad ja laul õhtul. Minu omad on ka jumaluste templid ja minu oma on mineviku auväärne hiied.

Minu kodu on tuleviku selge taevavõlv: tihti tormab mu hing igatsusestiivul sinna üles õndsas inimsoo eesmärgi vaatama, võites armastuse seadust, rahvaste armastust! Kõik leian ma nad jälle, õilsalt muudetuna: põllumehed, kuningad, kaupmehed, mere- mehed, karjased ja aednikud — nad kõik pühitsevad tänulikult tuleviku ilupidu.

Ainult luuletaja puudub, tema, kes üksikult vaatleb, tema, kes on inimigatsuse kandja ja kahvatu pilt, keda tulevik enam ei vaja. Palju pärgi närtsib ta kalmul, aga kustunud ja pime on ta mälestus.

Aeg, sa röövel!

Ed. Vöhrmann.

Aeg, sa röövel! Riisusid mu ilu,
paradiisiläike silmadest!
Viisid ära minu palgelt puna,
rõõmud minu südamest!

Aeg, sa röövel! Halastust sul pole
minu elu, pisarate ees;

Niidad lilled oma surmasõidul
maha, vikatiga mees!

Aeg, sa röövel! Nüüd mu sügismetsas
kõhiseb vaid kurblik kaebetuu,
aga iial, mitte iial enam
pung ei patsu minu elupuul!

Salavõrgud.

Austria kirjaniku **Otto Hermann'i** romaan.

6

Teenistuse kestel tuli tihti ette, et Trent astus telefoniteel endiste seltsimees-tega ühendusse, ja need röömustasid alati, kui võisid talle anda teateid. Vähem röömsad olid nad asjade üle, mis muidu puudutasid Trenti. Ametnikud, kelle all seisis alumine jagu Broadway'st, teatasid, et enne nii korralik, endine politseikapten olevat alaline New-Yorgi ööelu külastaja selle kõige pimedamates nurkades ja et ta selt-siyat mõlemast soost isikutega, kes olid politseile nii huvitavad, et ta himustas nende sõrmeotsade jälgi oma mälestuslehtedesse.

Kui Trentile sellepärast tehti õrnasti manitsevaid etteheiteid, vastas ta heatujuliselt, kuid tõrjuvalt, et talle tegevat löbu jalutada endistes jahipiirides laisa vaatlejana ja et pealegi ta eraelu kellelegi korda ei minevat.

Veel valjema arvustuse sai politseivalit-suses teade, et Donald, New-Yorgi detek-tiivide kõige noorem liige, nähtavasti va-leteele juhitud oma ärikaaslase poolt, oli alanud samasugust elu. Mõned korrad pidi Trent kuulma politsei etteheiteid. Ta vastus oli alati: „Donald on ju vana kül-lalt, et teada, mis ta teeb, ta on enda pe-remees ja mul ei ole õigust talle ettekirju-tusi teha, kuidas ta peab veetma oma vaba aja.“

Ainult inspektor Wilkinson politseivalit-suses teadis, mida tähendasid ta mõlemate endiste ametnikkude öised luusimised ja ta vaikus, nagu oli lubanud Trentile.

Ka Armstrongi panga pea oli kuulnud oma uue majadetektiivi ebasoliidsest elust. Umbes nädal peale Trenti ametisse astu-mist lasi ta selle enese juure paluda.

„Kapten Trent,“ algas ta otsekohe-selt, „olen kuulnud, et lubate enesele õhtuseid meelelahutusi, mis kestavad väga hiliste tundideni. . . .“

„Kellelt, mister Armstrong?“

„See ei ole tähtis, teade on kindlast al-likast. Nagu näen, ei vaidle teie mu tõen-duste vastu. Muidugi ei ole see minu asi, mida teevad minu ametnikud oma vabal ajal, kui teenistus ei kannata selle tõttu.“

„Mister Armstrong,“ hüüdis nüüd Trent ägedalt. „Ma ei ole teie majas kohta otsi-nud, teie pakkusite selle mulle ja ma võt-sin vastu eeldusega, et võin teha eratun-

didel, mis ise soovin. Kui teile ei meeldi viis, kuidas täidan oma kohuseid. . . .“

„Sellest ei ole jutt,“ ütles Armstrong rahustavalt. „Mul ei ole midagi öelda teie kohustetäitmise vastu, mister Trent, kuid teie ehk lubate minule vanale mehele selle hästimõeldud manitsuse. Inimese ihu ja vaim vajavad pulkust isegi siis, kui ta veel on noor nagu teie, ja teie kutses näib see olevat kahekordselt tarvilik.“

„Üsna õige,“ vastas Trent lahkelt, „kuid pidin loobuma politseiteenistuses tervetest öödest ja mu töö ei kannatanud selle tõttu. Tean täpselt, kui palju eneselt võin nõuda.“

Kuid mitte need väiksed pahandused ei olnud süüdi, et Trent end ei tundnud selle õnneseenena, kelleks teda pidasid ta endi-sed ametivennad.

Ta järeleuurimised ei lähenenud agarast tegevusest hoolimata sammugi sihile. Sa-laduslik Colleen jai kinnipüüdmatuks fan-toomiks. Trent tabas end ikka tihedamini mõttelt, kas ta ei olnud elanud vald' põru-rutatud ajude ettekujutuses. Tema ja Do-nald olid läbi uurinud juba üle poole all-liinna lokaalidest ja ei olnud leidnud otsi-tust jälgegi.

Mis teda rõhus kõige raskemini, oli, et ta ei saanud Lilianilt mingisugust elumärki. Ta oli New-Yorgis, Trent teadis seda ja Miller oli talle jutustanud, et ta varemini oli tulnud pea igapäev panka, et raha vastu võtta või külastada onu. Nüüd saatvat ta teenri tshekkide sissekassereimiseks ja va-nale härrale telefoneerivat ta. Trent pidi oletama, et Lilian tast meelegu eemale hoidis.

Kui ta kõneles Milleriga mitmesugustest teenistusasjadest, juhtis ta kõneluse pool-teadlikult isiklikule alale. Ta igatses kuulda armastatud tüdruku nime, tahtis tast kõne-leda. Ta suhtumine Millerisse oli sümpati-seeriv. Vana pearaamatupidaja oli teeninud õpilasest peale pangas ja andus täielikult ärihuvidele.

Juba mõne päevaga oli ta usaldus uue majadetektiivi vastu nii kaugel, et ta tihti ja heameelega kõneles Trentiga vanade ametnikkude armastatud teemi üle: mis pere-mehe perekondlikud olud olid. Nähtavasti piinas teda uudishimu kuulda Trentilt mi-dagi viimase ja huvitava peatüki kohta, mis puudutas Lilian Cortlanti.

Uhel hommikul, kui ta jäi istuma Trenti väikesesse büroosse ja peale äriliste toimingute lõpetamist, viis ta jutu otsekoheselt sellele kõneainele.

„Õelge mulle, armas Trent,“ algas ta, „kuidas sündis õieti Liliani riisumine? Meie ei mõistnud seda iialgi õieti. Teie teate kindlasti selle üle väga palju. Minu arvamine on, et selle taga seisab keegi, kes ei tahtnud, et ta abiellub lord Dorsetiga.“

„See on ka minu arvamine,“ seletas Trent. „On teil kahtlus, kes see võiks olla?“

„Ei, arvasin, et teie . . .“

„Tean nii vähe nagu teiegi,“ katkestas Trent lühidalt. „Ka miss Cortlant ei tea midagi. Nähtavasti on see inimene, kes ise spekulatsioonid teeb kätte peale.“

„Ja ta varandusele,“ täiendas Miller. „Väike vägivallategu tasub end ära. Rõõmustan õigupoolest, et see Inglise ahv ei saanud ta miljoneid. Ta oleks ilusa summa varust läbi löönud.“

Trent surus tasase naeratuse tagasi. Ta uus sõber oli näilikult sattunud jutuvoolu; juhus oli soodne, et omaltpoolt saada selgust mitmesuguste punktide üle, mis huvitasid teda.

„On see tõesti nii suur,“ küsis ta.

„Umbes viisteistkümmend miljonit dollarit. Kindlasti ma summat ei tea, mister Armstrong hoiab raha isikliku hoiu all.“

„Ta on selle kindlasti paigutanud headesse paberitesse,“ tähendas Trent. „Sarnastel puhkudel on see ettekirjutus, eks?“

„Sugugi mitte,“ vastas jutukas vana-härra agaralt. „Mister Armstrongil on laiaulatuslik volitus. Ta võib mahutada raha produktiivsetesse ettevõtetesse, missuguseid ta heaks arvab, ja ma ei imestaks, kui ta on teinud niiviisi, sest võin kujutleda, et pankuril murdub süda, kui ta ei saa sarnast kapitali kasutoovalt töötama panna.“

„Arusaadav rahvamajandusliselt seisukohalt,“ seletas Trent. „Lihtsaim oleks olnud investeerida raha oma pangas.“

„Ta ei ole seda teinud, muidu teaksin sellest,“ vastas Miller toonil, mis näis ütlevat, et ta ses suhtes ei kiitnud heaks oma peremehe teguviisi. „Kahjuks,“ lisas ta kahetsevalt, „sest meie oleksime vajanud värsket kapitali. Suurpankade kõrval, mis nüüd tegutsevad, ei ole keskmisel erapangal, nagu oleme meie, „kerge elu.“

„Võin arvata,“ tähendas Trent. „Sellepärast pööravad väiksemad pangad tihti tööstusettevõtete poole, millest võtavad osa.“

„Seda tegi Armstrong,“ ütles Miller elavalt. Siis peatas ta ja langetas hääle. „Ma ei tea, kas võin teile seda öelda, kuid ta on viimasel ajal väga tegev olnud. Kuid ainult osaliselt oma rahaga, sest meie reservid onapid. Ta olevat leidnud mõningaid kapitalikindlaid rahalaenajaid, seletas ta mulle kord. Noor härra on samuti selle asjaga ühenduses. Teda ei saa küll otsekoheses pangaäris tarvitada, kuid ta oskab ühte: rikkaid sõpru enese ümber koguda. Ta liigub linna peenemates klubides, peate teadma. See maksab talle, õigupoolest meile, palju raha, kuid selle saame tagasi.“

„Ma ei oleks oletanud härra Armstrong junioris niipalju ärilikkust,“ tähendas Trent. „Ta avaldab mu peale muljet, et on — noh, ütleme —“

„Veidi rumal,“ täiendas Miller, „õelge seda rahulikult. Ka mina pean teda selleks, kuigi varemini olin hoopis paremal arvamisel. Tunnen teda lapsepõlvest saadik. Kuid kui ta Oxfordist tagasi tuli, ta õppis umbes pool aastat, või olevat õppinud, kas mõistate —, on ta nagu muudetud. Nagu oleks seal ta ajuraas hoopis haihtunud. Meie vahel öeldud, usun, et ta liialdab veidi nagu nägi tegevat Inglise aristokraatia kõlupäid, kellega seltsis heameelega.“

„Teie kõnelesite tööstusettevõtetest, milles mister Armstrong on osanik,“ katkestas Trent vana raamatupidaja lahtipääsnu sõnavoolu. „Missugused on need? Küsin ainult, sest et juhuslikult ise veidi spekulatsioonid teinud,“

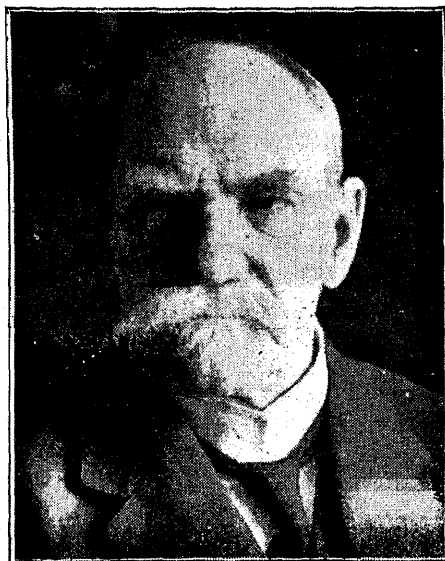
„Hoidke sellest eemale,“ langes Miller ta sõnade vahele. „Teie kõrvetaksite end. Mõned ärid, mida Armstrong teeb, on kindlasti head, näiteks kohviistandus Brasiilias, hõbekaevandus Mehikos ja ta Lääne-India puuviljaimport, kuid mõnede teiste peale ei raiskaks ma pennigi. Nüüd tahab ta veel konservivabriku osanikuks hakata —“

Miller ei lõpetanud. Üks ametnik pistis pea tuppa.

„Peate peremehe juure minema, mister Miller.“

Kutsutu pakkis kiiresti paberid kokku ja jooksis toast. Trent astus akna juure ja vajus mõtetesse, lastes poolebatedlikult tänavaelu enesele mõjuda. Äkki kisti ta unistustest.

Suur, tumepruun auto peatus panga portaaali ees. Välja kargas autojuht ja avas teenikalt ukse. Daam, kes astus vankrist, oli pikas kallihinnalises kasukas, mille tõstetud krae jättis vabaks ainult ta näo üle-

Peer Evind Svinhuvud,
Soome vabariigi uus president. Astus
ametisse 2. märtsil 1931. a.

mise osa, kuid Trent teadis kohe, kes ta oli. Seda ütles ta südame äge tuksumine, ennekui ta silmad olid vastu võtnud saleda kogu jooned ja talle nii tuttava, uhke pealiigutuse, kui ta andis autojuhile mõningaid lühidaid määrusi. Daamile järgnes elegantselt riietatud, kõrgekasvuline härra.

Trent astus büroost ärisaali, kui pöörduks lasi sisse uustulnukid. Saadetud ametnikkude kummardustest, kahises daam sisse. Trent astus ta teele. Kui ilus oli ta oma suursuguses elegantsis. Ja ometi ei tundnud Trent ta esimesest vaatest peale pikka lahusolu mingisugust puhast rõõmu. Onnetundes, mis tas kerkis, segas end veidi kibedust, aga ta ei teadnud miks.

Tal ei olnud aega selle üle järele mõelda, sest daam lähenes kiirete, energiliste sammudega. Ta saatja järgnes ta kannul. Ta vaatas otse enese ette, kuid ei olnud Trenti veel märganud. Pingutatud ootusega vaatles Trent ta nägu, et püüda selle ilmet silmapilgul, mil teda nähti.

See sündis mõned sammud tast eemal. Daam seisatas silmapilguks ja Trentile näis, et ta palgedesse kerkis kerge puna. Siis tuli ta väljasirutatud käel Trenti poole.

„Ah, kapten Trent,“ hüüdis ta, veidi valjemalt kui oleks olnud vajalik, arvas Trent. „How do you do? Kuulsin juba, et olete siin ametis. Kuidas leidsite New-Yorgi peale tagasituleku? Ma ei ole veel õieti meelemärkusele tulnud ja suudan vaevalt

uskuda, et olin nii kaua ära. Ehk ajame oma sündmuste üle veel kord juttu, mis? Kuid pean minema onu juure, ta ootab mind. Andestage, härrad ei tunne vist üksteist. Lubage, et esitlen, kapten Trent, mu rüütel, kellest teile niipalju olen jutustanud, prints, — prints Wittgenberg, ühe mu Euroopa sõbranna tuttav, kes praegu on pärrale jõudnud. Teie vabandate meid, kapten Trent, oleme hilinenud. Oleme väga hiljaks jäänud!“

Ta ütles seda kõik ühe hingetõmbega, näilikult katsudes stseeni võimalikult kiiresti lõpetada. Ennekui Trent jagu sai halvatusest, mis näis olevat vallanud ta keele, oli Lilian möödunud.

Ta vaatas talle järele, kuni ta kadus direktioonitoa uksest sisse. Hele ruum näis talle äkki hall ja süng.

Kuueteistkümnes peatükk.

Kohtamine pargis.

Need olid kurvad mõtted, mida mölgutas Trent vaadates oma büroo aknast tänavale. Koht, kus oli seisnud tumepruun auto, oli tühi. Lilian oli lahkunud pangast sarnase kiirusega, mis selgesti näitas, et ta ei soovunud peatatud saada. Lõbusas jutuajamises saatjaga oli ta astunud vankrisse ja ära sõitnud, heitmata pilkugi tagasi.

Nagu kooskõlas Trenti meeleoluga oli taevas kattunud tumedate pilvedega. Lumi langes tihedates helbetes ja sulas kividel määratud massiks. Jalakäijad ruttasid ülestõstetud mantlikraedega või vihmavarjude all mööda. Sillutusel tunglesid autod, tüürides ettevaatlikult üle libeda asfaldi. See oli armetu, igapäise elu pilt, hall hallis, külm ja rõõmutu.

Teine pilt astus Trenti vaimusilmade ette, see oli päikesepaistelise, troopiliselt rohelise saare pilt kesk merd, mis näis olevat smaragd, mis lebas helesinisel sametil. Ta nägi uuesti Liliani enese ees, kuidas ta talle oli näitunud esimesel korral, uhke, upsakas, kõrk ja läks siis analüüseerides ta imelise muutuse ja faasi läbi kuni tolle Lilianini, kes talle õrnasti, peaaegu alandlikult ja täis sooja armastust oli avastanud oma südame.

Missugune oli õige? Enesepiinavas kibeduses kinnitas ta enesele, et sellele leidis ainult üks vastus. Asi oli väga lihtne: Ilmiks oli tulnud tema poolt kardetud tagasilangus, igatahes kiiremini, kui ta oli oletanud sügavaima meeleheite silmapilkudel. Missugune narr oli ta olnud, et ikka veel

lootis. Ja nüüd oli ta sentimentaalne kõlupea, kes tundis enesega kaastundmust. kuna pidi enesele ütlema, et see, mida oli enustanud ta jahe mõistus, oli saanud tõelikkuseks.

Sügavamas pahameeles maailma vastu üldiselt ja enese ja Liljani vastu eriliselt, tegi Trent oma päevatööd. Ta sai veel mõned korrad Milleriga kokku ja ootas, et see jätkab hommikul alatud vestlust, kuid vanal härral ei olnud lusti või aega. Ka muidu oli ta sõnaaheer.

Veidi enne töö lõppu tõi poiss Trentile telegrammi. Trent ei olnud harjunud telegramme vastu võtma, lähemaid omakseid tal ei olnud ja kõik, keda ta nimetas sõpradeks, võisid teda saada kätte telefoni-

ras, kiiresti seisatas ja nähtavasti suure tähelepanuga hakkas vaatlema ühte vaateakent.

Trent naeratas. See oli ta jälle, ta alaline vari. Seni oli ta tal rahulikult toimida lasknud, sest Amsimistel läbi üise New-Vorgi oli tal liig palju tunnistajaid, kui et ta võis loota neid salajas hoida, kuid täna ei saanud ta meest tarvitada. Kas pidi ta ta enesest raputama viisil, mida Trent tundis kurjategijatelt? Ristirästisõitudega maa-alusel taudteel; majade abil, mil oli kaks väljakäiku ja nii edasi? Selleks ei olnud aega, ta pidi tast teisel teel lahti saama. Trenti naeratus oli tige, kui tegi selle otsuse.

Järgmisel tänavanurgal pööras ta nurga

**Õhukaitse ülem kolonel Tomberg tänab ringlennust tagasi-
jõudnud lendureid.**

Laupäeval 7. skp. lõppes kaitseväe lennukite ringlend ümber Eesti, mis vaatamata tuisu, tormi ja külma peale õnnestus kõigiti. Kogu lennu pikkus oli 1500 km. ning viibiti õhus 15 tundi.

teel. Kiirelt kiskus ta ümbriku lahti. Ta esimene pilk langes allkirjale. Koht, kus see oleks seisma pidanud, oli tühi. Ka telegrammi sisu oli iseäralik:

„Kui tahate olla täna õhtul kell seitse obeliski juures Tsentralpargis, leiate sealt kellegi, kes soovib tungivalt kõnelda teiega.“

Trent lõpetas ülejäänud töö kiiremini kui harilikult. Pangaomanik oleks seekord õigusega võinud nuriseda oma majadetektiivihoolsuse üle.

Tädselt pool seitse astus Trent tänavale ja sammus lähema autode seisukoha poole. Umbes poolel teel vaatas ta tagasi. Oli juba õö ja tänav valgustus oli puudulik, kuid Trenti terav silm märkas siiski põgenevat kogu ta taga, kes, kui ta pea pöö-

taha. Ta oli pimedal, elutul kõrvaltänaval. Esimesel majal ta ees oli sammastega sissekäik, mille juure viisid mõned astmed. Välgukiirelt jooksis Trent sinna, ja surus end ühe samba taha.

Nagu oodatud, seisatas tagaajaja silmapilguks nurgal ja tuli siis, ettevaatlikult ringi vaadates, lähemale. Vaevalt oli ta jõudnud sammasteni, kui juhtus midagi, mis lasi tal uskuda silmapilguks, et maja ta peale on langenud. Pikemaks kaalumiseks ei olnud tal aega, sest tumedast kogu, mis oli tema peale langenud ja ta maha rebinud, tõsis raudrusikas ja sirutas talle hästisihitud hoobi lõuale.

Trent ajas end kohe jälle püsti, tõstis ohvri üles, pani selle astmetele ja toetas meelemärkuseta mehe pea sammast vastu.

Parim kink

noortele ja vanadele Ülestõusmise-
pühadeks on

Peeter Grünfeldti

Minu kodu.

Kogu luuletusi kodumaale.

Selle raamatu on vana kirjanik pühendanud
neile, „kellele armas on Eesti areng, kellele
kallis on kodu ja töö“.

Hind 2 krooni.

Saada „Romaani“ talitusest ja kõigist parema-
test raamatukauplustest.

See oli mõne sekundi töö. Teise sekundi
ohverdas Trent töö vaatlemisele.

„Talle aitab esialgul,“ pomises ta, haka-
tes minema Broadway suunas. „See õpetab
teda tulevikus ettevaatlikum olema. Här-
rad kelmid näivad olevat arvamusel, et po-
litsei õpib lasteaias.“

Mõned minutid hiljem oli ta autoga teel
Tsentralpargi poole. Ida sissekäigu juures,
teisel põikteel lasi ta peatada. Ta tahtis
minna edasi jala, otsus, mida ta varsti ka-
hetses, sest lumi, mis oli jäänud parki,
tungis kiiresti läbi jalanõude. Oli nõrk
tasu, et park oli õise talveilm pilt, muu-
nasjutuliselt ilus tänava pori kõrval.

Tee oli inimtühi. Aegajalt möödus auto
üksikust rändajast, kes astus pikkade sam-
mudega läbi lume, käed sügavasti palitu-
taskutes. Üks puhkas suurel browningul,
mis saatis Trent alati ta õistel jalutuskäi-
kudel. Kui see oli lõks, kuhu teda meeli-
tada taheti, oli ta varustatud.

Oli see lõks? Inimliku äranägemise jä-
relle mitte. Telegrammi ssladuslik saatja
ei oleks valinud pargi kõige avatuma koha.
Sätendavasse vihhamantlisse riietatud kogu
möödus, kordnik valvekäigul. Eemal nägi
Trent teist. Ei, see ei olnud koht kuriteoks.
Trentile oli võõras harjumus teha spekulatiiv-
tiivseid kaalutlemisi lähema tuleviku kohta.
Kutses, mis teeb ootamatuse peaaegu reeg-
liks, näisid sarnased kaalutlemised asjatud.
Trent võttis sündmusi nagu need tulid.
Oletusi hoidis ta eemale. Kellelegi oli
talle anda tähtis teade ja ta oli valinud
koha, kus ei saanud olla pealtkuulajaid. Hea
küll, küll varsti selgub, kes ta on ja mis
ta tahab.

Ta ette ilmusid obeliski piirjooned. Üm-
berringi ei olnud hingegi. Muuseumi ak-
nad selle vastu olid pimedad. Et jalgu

soendada, hakkas Trent kiiresti edasi ja
tagasi sammuma.

Ta võis seda teinud olla umbes kümme
korda, tornikell ta läheduses oli juba vähe
aja eest löönud seitse, kui kuulis enese taga
autorataste nagisemist ja ta peale langes
hele tulekuma. Tagasi vaadates, nägi ta
väikeet kinnist autot, mis oli lähenenud
peaaegu hääletult. Kes sees istus, ta ei näi-
nud. Kuna ta veel poolenisti pimestatult
kiirteheitja heledast valgusest katsus pil-
guga tungida vankri pimedusse selle taga,
ilmus tema poole olevas aknas valges kin-
das käsi ja viipas talle.

Mõne kiire sammuga oli Trent ukse juu-
res, kui see avati seestpoolt. Tüürrattal ist-
tus naise kogu, kallihinnalises kasukas,
muidu oli vanker tühi.

Valges kindas käsi laskus õrna survega
Trenti käevarrele. Ühe hüppega oli ta vank-
ris ja sules naise enese taga.

„Kas olete pahane?“ sosistas Lilianihääl
talle. „Mu rumala ülespidamise pärast täna
hommikul pangas? Arvasin, et mõistate,
kuid tahtsin seda teile öelda.“

Trent ei vastanud. Ta pani ühe käevarre
Lilianile kogu timber, kes end surus pehmelt
ta vastu, ta huuled otsisid januselt Liliani
omi. Kõik kahtlused, mis olid piinanud teda
päeval, olid kadunud nagu nõiaväel. Maa-
ilm kadus mõlemate jaoks tükiks ajaks.
Nad olid jälle üksik nagu unustatud saarel
Karaiibi meres. Ainult nemad olid veel olemas,
muud midagi.

„Märkasin täna hommikul, et sa kannata-
sid,“ ütles Lilian, katkestades tüki aja pä-
rast vaikust ja korraldades mõlema käega
oma juukseid ja kübarat. „Sellepärast ma
tulingi. Sa olid kahvatu ja ületöötanud, arm-
sam, mitte enam nii pruun ja värske nagu
meie saarel. Lase mind nüüd — tahame
silmapilguks üksteisega mõistlikult kõnelda.
Kuidas on su käsi käinud? Ja kui kaugel
oled oma uurimustega? Jutusta.“

See ei olnud palju, mis Trent võis jutus-
tada ja see vähenes töötas vaevalt edu. Ta
andis Lilianile lühidalt sündmuste ülevaate
oma tagasitulekust saadik, puudutades ai-
nult vähe asjaolusid, mis olid sundinud ta
lahkuma politseiteenistusest; ta seletas Li-
lianile samme, mis oli teinud ja jälgi, mida
taga ajas. „Kui kuuled, et hulgan üüsel
ringi ja seltsin kahtlaste inimestega, siis
tea, mis pärast seda teen. Lõbu see mulle ei
tee. See on ainus tee leida saladuse võtit.“

„Ja see võti on arvatavasti väga ilus tüdruk, ütlesid sa,“ tähendas Lilian mõtlikult. „See mulle ei meeldi sugugi. Loodetavasti ei tee sa temaga intiimset tutvust.“

Seekord pidi Lilian leppima, et Trent vastas samal viisil nagu ta sissejuhatavatele sõnadele ja Lilian leppis nähtavasti heameelega. Veel suu Liliani huultel, sosistas Trent: „Sa rumal, magus tüdruk, kuidas võib teine mulle olla hädaohtlik, kui oman sind. Aga nüüd jutusta, kuidas kõik leidsid, kui tulid tagasi.“

„Heameelega,“ vastas Lilian. „Kuid veel

rida. Pidime end algul nägema avalikkuses ja üsna süütu viisil.“

„Usun, sa olid liig ettevaatlik,“ vastas Trent veidi pahaselt. „Kõige parem osa, mida võime etendada, et kahjutuks teha neid, kes otsivad meie vahel armusuhteid, on südamlük seltsimehelikkus.“

„Täitsa minu arvamine,“ vastas Lilian aeglaselt. „Kuid ma ei oska teeselda ja süütu näida, kui tunnen piinlikkust. Sa pead olema kannatlik, vähemalt nii kaua kui mu armas kaasilm on leidnud teise eseme oma uudishimu jaoks.“

Skikjõringi võistlused hipodroomil.

Pühapäeval 8. skp. korraldas kaitseliidu Tallinna maleva eskadron hipodroomil skikjõringi võistlused, millest võtsid osa maleva eskadron, kaitseväe õppeeskadron ja Ratsaspordi klubi. Startisid skikjõringuks 7 paati — üks sõitja sadulas, teine suuskadel. Maha tuli sõita 1200 mtr. Kohtadele tulid: 1. hra Dehn (Härju malev.), suuskadel ja hra Luutus (õppeeskadr.) sadulas, aeg 2 m. 20 sek.; 2. hra Stening (Ratsa klubi), suuskadel ja pr G. Niggol (Ratsa klubi) sadulas ajaga 2 m. 49; 3. hra Anderson, (Ratsa klubi) suuskadel ja pr. N. Arjakas (Ratsa klubi) sadulas, aeg 2 m. 54. Võitjale anti kindral Roska annetatud hõbe auhinnad. Meie pildil: Võistluse ägedaim moment. Pr. Niggol — hra Stening mõõduvaid elmisest paarist.

küsimus. „Mispärast võtsid koha mu õnu juures vastu? Sa tahtsid ju vaba olla.“

„Väga lihtne, lootsin, et olen sel viisil sulle lähemal.“

„On see su ainus põhjus?“

„Väga oluline,“ vastas Trent põiklevalt. „Kahjuks ei ole mu lootused siiani täitunud.“

„Sa tahtsid seda ise,“ vastas Lilian tõsiselt. „Ja sul oli õigus, sest iga mu sammu jälgivad mu tagasitulekust saadik mitmesugused inimesed uudishimuga ja tahavad teada, kuidas seisan sinuga. Sellepärast ei tahtnud sulle kirjutada või sulle telefonee-

„Kuidas on see armas kaasilm su vastu?“

„Parem kui arvasin,“ vastas Lilian. „Keegi ei näi uskuvat, et mu riisumine oli ehtne ja et ei taheta olla taktitu, ei tungita mulle küsimustega kallale. Naised teevad nii nagu ei oleks midagi juhtunud, kuid mis minust sosistatakse, seda märkan meeste nägudel kõige paremini. Näin neile ‚huvitav‘ nätt. Sa võid arvata, mis see tähendab. Mind peetakse parajaks objektiks väikeste, kenade avantüüride jaoks. Olen pidanud kuulama juba mitmesuguseid õrnu viipeid weekendi väljasõidu rõõmude üle sellelt ja teiselt ettevõtlikult härralt. Isegi mu armas tädi-

poeg Robert on mu vastu tähelepanelik. Usun peaaegu, et ta tahab veel kord õnne katsuda.“

„On ta seda juba teinud?“ küsis Trent, kes nähtavasti ei olnud asja juures. Ta oli pea pööranud ja vaatas aknast tänavale.

„Jah, ennekui end kihlasin lord Dorsetiga.“ Lillian rääkis viimaseid sõnu veidi ebavabalt. „Arvatavasti peab ta aega jälle kohaseks.“ jatkas ta kiiresti. „Nagu sa oled ehk kuulnud, kihlas lord end Euroopas Mabel Vansittart'iga. See on kõige parem lahendus mulle ja kasulik talle, sest Mabel on praegu Ameerika rikkaim pärijanna.“

„Ja härra, kellega tulid täna panku?“ Prints Saksa nimega, mida ma hästi ei mõistnud.“

„Prints Wittgenberg?“ vastas Lillian kergelt. „Tunnen teda alles mõni päev. Ta tuli meie juure soovitusel ühelt mu paremalt sõbrannalt, kes on abielus Berliinis. Väga kena inimene, endine olvitser. Kuid sa ei tarvitse enesele tema pärast muret teha, sest prints Wittgenbergil ei ole kosjamõtteid. Ta tuli Ameerikasse, et siin uut elu alata. Kuid mis on sinuga? Mispärast vaatad ühtelugu aknast?“

Tõepoolest oli Trent viimased küsimused öelnud mehaaniliselt ja kuulnud ainult pooliku tähelepanuga Lilliani vastuseid. Ta näis väljas vaatlevat midagi uut.

„Meist möödus praegu kabriolett,“ vastas ta tõsiselt. „Juba kolmandat korda.“

„Mispärast nii?“ küsis Lillian nüüd kah kartlikult. „Mis sa arvad?“

„Et keegi tahab uudishimuliselt teada saada, mispärast su auto siin juba pool tundi seisab ja kes sees istub.“

Lillian sai rahutuks. „Pool tundi,“ hüüdis ta. „Kuidas aeg möödub. Siis peame lahuma, muidu äratame tähelepanu.“

„Ma ei saa vastu vaielda,“ ütles Trent ohtes. „Millal näen sind jälle?“

„Nii pea kui võimalik,“ vastas Lillian, pannes mootori käima. Tulen homme või ülehommepanka, siis võime aja määrata. Kui kaugele tahad kaasa sõita?“

„Kuni mingisuguse hotellini, ütlen seda teel. Tahan päeva pühitsuseks rahulikult õhtut süüa ja siis vara magama heita.“

Sõit möödus ühesilbiliselt. Lillian ei olnud nii osav sõitja, et vestelda tihedas liikumises ja Trent oli rahul, et nautis vaikselt praeguse õnne tundeid. Kuid osa ta mõtetest tegutses banaalse tõelikkusega. Mitu korda sõidu kestel pööras Trent tähelepanu äratamata ringi ja vaatas läbi tagumise akna välja. Kabriolett oli nende

taga. Suur soliidset ehitatud vanker oli selgesti näha.

Trenti head kavatsused õhtu suhtes ei pidanud täituma. Juhus luuras juba, et neist läbi tõmmata kriipsu — juhus taksiauto kujul, mis sõitis Lilliani auto ette ja nii äkki peatas Savoy-Plaza hotelli portaali ees, et Lillian pidi pidurdama, et hoiduda kokkupõrkest.

Härra frakkmantlis ja tsilindris väljus autost. Suure lambi valgus hotelli ees langeti otseti ta peale, kuna ta ulatas autojuhile paberirahajaootas vahetusraha. Lillian vaatles teda mehaaniliselt. Äkki muutus Lilliani pilk tardunuks, ta ajas end poolenisti istmelt üles.

„Mis sul on?“ küsis Trent, saades tähelepanelikuks.

„Seal, too mees!“ ägas Lillian, sirutades välja käe. „See on Stanford, too hirmus inimene laeval.“

Mis ta edasi ütles, ei kuulnud Trent enam. Kui Lillian ringi pööras, oli ta koht tühi. Ta oli peaaegu häälletult autost libisenud. Lillian nägi veel ainult, kuidas ta frakkmantlis mehe kannul kadus inimhulka hotellisissekäigu ees.

Seitsmesteistkümmes peatükk.

T a n t s j a n n a.

Õnnetus esineb teatavasti seeriais, kuid ka õnnejuhud tulevad — kui nad tulevad — harva üksi. Trentile oli määratud seda vana tõtt kogeda esimesel jällenägemise päeval armastatud tüdrukuga. Veel hilise õhtupooleni kõige mustema ahastuse saak, võttis õnnejumalanna ta õhtul käe kõrvale ja juhtis ta meelheitva julgusetuse madalikult heledatesse kõrgustesse. Lilliani telegramm tähendas pöördepunkti, üksioleku õnnestav tund temaga oli tõusu esimene jaam, kohutamine Stanfordiga, varjukujud ühe-tuntud lüluga, kelle paljastamine oli Trenti suur ülesanne, teine. Selle järele ajasid sündmused üksteist taga ja kui Trent pööras hilisel ööl oma korterisse tagasi, oli ta sihile nii lähedal et arvas seda kättega haarata võitvat.

Kui ta lahkus järgmisel hommikul vara omast majast, oli ta, vaatamata sellele, et ta öörahu oli kestnud ainult mõned tunnid, kõige paremas tujus. Ta peatas taksiauto ja lasi end sõidutada Donaldi juure. Ta ei olnud oma noort sõpra ja äriosanikku juba mitu päeva näinud. Nad olid, et aega kokku hoida, uurimustel läinud lahutatuid teid ja päeva jooksul leidis vaevalt juhuse kokkusaamiseks. Mis Trentil oli kõnelda Donal-

diga, ei sallinud edasiltikkamist. Veel oli vaja palju teha ja ei tohtinud sellega arvestada, et saatuse armuline tuju kestab pikemat aega.

Donaldil oli väike korter Brooklynis, kus maja pidas ta ema, kes oli lesk ja kes armastas ainsat poega jnmaldamiseni. Selle armastuse nõrk kuma langes ta poja parimale sõbrale. Trent vastas seda tunnet kõigest südamest, kuigi talle ei meeldinud eriliselt vana daami hüpodondriline olek.

Proua Donald tegi suured silmad, kui avas ukse varasele külalisele.

„Tahate Jimiga kokku saada?“ küsis ta. „Ta magab veel; muidugi ta tuli alles kell kolm või neli hommikul koju. Hirmus, kui ebasoliidseks ta on muutunud sestsaadik, kui töötab teie juures.“

„Kui ta magab, äratan ta, ema Donald,“ vastas Trent lõbusasti. „Toon talle häid teateid ja see tasub une. Mis puutub ebasoliidsesse ellu, siis lõpeb see varsti. Pealegi ei ole väike pummelus kellelegi kahju teinud.“

Donaldit ei olnud vaja äratada, Trenti vali hää kostis eesukse lävelt läbi terve korteri ja oleks ärvatanud kõvema unega magaja, kui oli Jim Donald.

„Mis on lahti,“ hüüdis ta Trentile vastu, kui see astus ta magamistuppa. „Sul on häid teateid, ütlesid sa . . .?“

Suusaspordi-pidu Kadriorus.

Spordiselts „Kalev“ korraldas pühapäeval 8. märtsil Kadriorus esimesed suuremad suusavõistlused: A. klassile 30 klm. ja B. klassile 18 klm. 30 klm. suusatamises tuli esimeseks Th. Andresson (Rakvere spordiklub.) ajaga 2 t. 4.29. 2. Parre (Kalev.) aeg 2 t. 7.16. 3. Talpak (Rakvere spordiklub.) aeg 2 t. 9.2. 4. Teder (Kalev.) 2 t. 9.30. 5. Ressar (Viljandi kaitsel. sp. kl.) 2 t. 16.8. 6. Lest (Tartu Kalev.) 2 t. 16.36. 18 klm. suusatamises tuli esimeseks ujumismeister Mõtlük (Kalev) ajaga 1 t. 14.7. 2. Nyman (Kalev) 1 t. 15.37. 3. Siinor (Kalev) 1 t. 15.40. 4. Niilov (Narva kaitsel. sp. kl.) 1 t. 16.59. 5. Stiim (Vilj. kaitsel. sp. kl.) 1 t. 17.17. 6. Ahven (Tall. Sport) 1 t. 18.55. Haruldaset ilus päiksepaisteline talve ilm oli linnast välja meelitanud hulga rahvast küll suuskadel, küll ilma, kes jälgisid huviga võistlusi, mis kõigiti võib lugeda korraldajateks. Ohtul jagati võitjatele „Kalevis“ väärtuslikke auhindu. Pildil: Võistlejaid startis. 6. ltn. J. Lest, 2. Th. Andersson (3-kordne Eesti meister), 1. ltn. V. Loodla. Kõrval: x A. Mändvere (Eesti Spordilehe toimetaja), xx V. Piperal, Kalevi Maleva asjaajaja.

„Jah, mõistata, keda nägin?“

„Meest kuul?“

„Ära tee halbu nalju, palun. Leidsin sadaladusliku Colleenit! Ta nimi see küll ei ole. Ta õige nimi on Colette, ta ei ole ka irrlane ja ta ei hulgu alumises linnaosas, kus oleksime teda kaua otsida võinud.“

Donald langes resigneeritult patjadesse tagasi. „Pea“, ohkasta. Tean, et ütled mulle kohe, et ta ei ole noor tüdruk, vaid vana daam, kuid kõnele rahulikult edasi, olen kõike valmis kuulama.“

Rahutu une vastu saab ainult siis midagi võtta ette, kui täieliselt välditakse koffeini, mis ärritavalt mõjub südamele ja närvidel. Hagkohw on peeneim, ehtne oakohw, aga koffeinita ja täiesti kahjutu. — Seepärast tarvitage alati

HAG KOHWI

„Lollus“, urises Trent. „Ta on noor tüdruk, all right ja nimelt sarnane, keda maksab leida.“

„See kõlab kahtlaselt entusiastlikult,“ tähendas Donald. „Õnneks ei või sind keegi tundud noor daam kuulda. Kuid ütle mulle, kui see ei ole õige, mis sa oletasid, kust tead siis, et see Colette on õige?“

„Kust seda tean? Telefonikõnest. Kuulsin nimelt.“

„Kas ei jutustaks sa mulle lugu meelsamini algusest peale? Ja võimalikult kooskõnaliselt, et võiksin veenduda, et sa ei ole ainult ümber näinud.“

Trent langetas veidi häbelikult pea. Ta teadis, kuhu poole sihtis ta sõber. Donaldi heastidamisel pilkavate sõnade taga oli sügavam mõte. Trent ei olnud mitmeti teisi talitada võinud, et end legitimeerida nende ringkondade liikmena, mida üüsel külastas, kui et oli pidanud tarvitama alkoholi, eriti aga hädaohtlikumaid uimastavaid mürke, mida tarvitavad need ringkonnad ja see oli mõjunud hävitavalt ta vaimuselgusele. Donald teadis sellest. Ta oli tabanud sõbra üks või kaks korda seisukorras, mis ulatus juba peaaegu meeltesegaduseni.

„Ei“, vastas Trent, „olin täitsa kaine, mis uskuda palun, kuigi see kõlab veidi fantastlikult, mis sulle jutustada tahan. Tõelikkus on mõnikord niisugune.“

Trent oli istunud Donaldi voodi äärel. See haaras sõbra käe südamliku pigistusega. „Andesta, Fred,“ ütles ta. Muidugi usun sind, alusta.“

Trent algas sellega, kuidas kohtas Stanfordini. Mis ta nii kaugele oli viinud, seda puudutas ta ainult mööda minnes. Donald teadis sõbra endistest jutustustest, kes oli Stanford, Trent ei tarvitsenud seda seletama hakata.

„Kui miss Cortlant mind ta peale tähelepanekuks tegi,“ jätkas ta peale sissejuhatust, „oli mu ülesanne otsekõhe loodud. Pidin teda jälgima, vaatlema, teada saama, kus ta elas ja kellega ta kokku puutus. Esimene ei olnud raske, sest kui Stanford hotelli astus, läks ta otseteed postiluugi juure ja päris, kas talle on tulnud kirju. Ta oli nii siis hotelli külaline. Siis läks ta söögisali. Laskusin toolile suures koojas, tellisin omale mõned võileivad ja ootasin. Poole tunni pärast tuli Stanford uuesti välja, istus autosse ja käskis autojuhti teda viia kuenda avenue'le Ziegfeld Folies'se“ aimamata, et seisn ta taga ja kuulsin, mis ta ütles. Etendus Folies's on alati ühesugune, kuid Stanford jäi algusest lõpuni. Järelikult ei

olnud ta kauemat aega New-Yorgis olnud.

Ütlen seda muuseas. Oluline minu jaoks oli, mis ta tegi pärast. Kas läheb ta hotelli tagasi ja külastab teisi lokaale? Tohtisin sel puhul oletada, et need olid need lokaalid, kus ta kohtas ühe või teise mõtteosalisega. Kui ta väljus teatrist, võttis ta auto, mina järgmise. Seekord ma ei kuulnud, mis ta ütles oma autojuhile, kuid minu oma mäistis kõhe. Ta jäi teise kannule ja me tulime ühel ajal Madisoni klubisse.“

Donald kuulis nime esimest korda ja vaatas sõbrale küsivalt otsa. „Uus ööklubi,“ seletas Trent. „Muidugi mitte õige klubi. Igatks võib kõhe liikmeks saada, kui maksab liikmemaksu; tühine 100 dollarit. Sellele vastavalt on ka sissesade ja seltskond, kes seal kokku tuleb. Mõlemad pompöös, sissesade luksuslik. Keegi Brent peituvat ettevõtte taga, kord New-Yorgis suurim alkoholi salakaubitseja. Sellega on seletatav, et seal leidub kõike, mis siin maailmass saab head; peale selle on seal ilusaid naisi, poolilma vahukoor. Meeste publik, osalt New-Yorgi parimast seltskonnast, osalt suursugusemad kelmid. Huvitavamast segu ei või leidagi.“

„Eriti kui ilmusid sina,“ nokkis Donald. „Kuid ära lase end segada, jatka.“

Trent ei lasknud end segada sõbra pilkavast tähendusest. „Kui otsisin silmadega vaba lauda,“ jutustas ta edasi, „märkasin kelnerit, keda tundsin! Keegi vana bootlegger (salakaubitseja alkoholiga), kelle kord olin aidanud hädast ja ametisse pannud politsei salaagendina. Istusin ta piirkonda ja kui ta minu juure astus, surusin talle viiskümmend dollarit pihku.“

„Kas näete toda meest?“ ütlesin talle tasa. „Frakis ja monoklis. Tahan kõik ta üle teada, mis vaja on teada.“

„Siis andsin talle valjusti tellimise. Mõne aja pärast tuli ta tagasi ja pani pudeli sekki, mineraalveena etiketteeritud — harilik asi. Sealjuures sosistas ta kartlikult:

„Kuulge, kapten Trent,“ ütles ta. „Kuulasin mehe üle järele. Ta kuulub inimeste sekka, kellega ma ei taha kokku puutuda. See ei olevat — terve.“

„Ärge olge vana naine, Higgins“ — nii on ta nimi —, vastasin mina. „Teile ei juhtu midagi, seda tagan teile. Mis mulle ütlete, jääb meie vahele.“ Ta noogutas ainult ja eemaldus. Ootasin tükk aega ja arvasin juba, et mees end enam ei näita, kui märkas, et Stanford ära kutsuti. Siis tuli Higgins uuesti mu juure. (Jägneb).

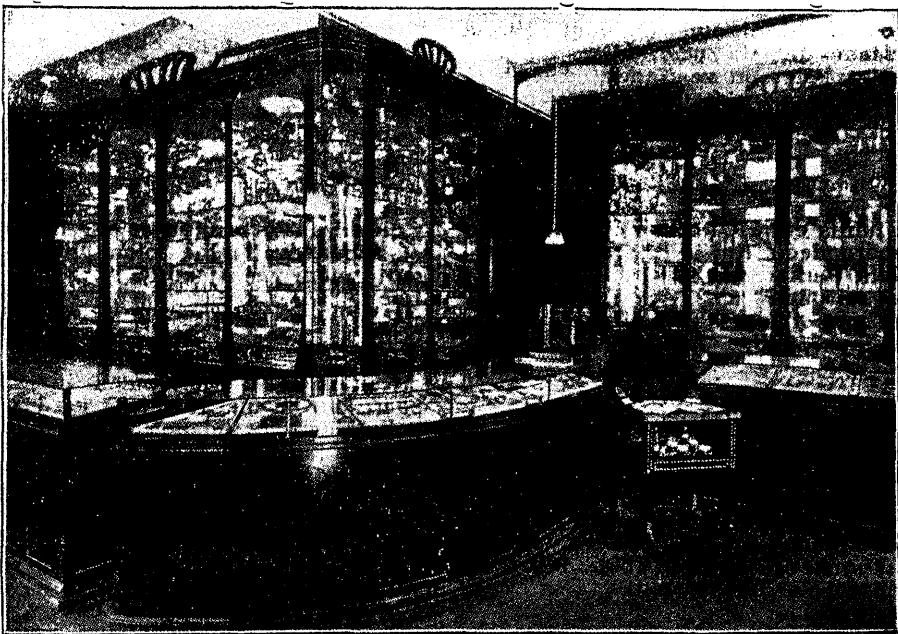
Firma J. Kopfi 40-a. kestvuse juubel.

Kuld- & hõbeasjade tööstus o-ü. J. Kopf, Tallinnas, pühitses neil päevil oma äri 40. aastast kestvuse juubelit. Aastal 1891. asutas Joseph Kopf Harju tän. kullasepa kaupluse ja tööstuse, millest hiljem võrsus, tänu väsimatule ja energilisele tööle, suur ettevõtte, nagu ta on praegu. Rasked sõja- ja pärast sõjaaastad andsid end tunda ka sellele ärile, kuid aastase seisaku järele algas äri jälle oma tegevust, nüüd juba muutunud oludes. Aastal 1928. a. muudeti ettevõtte osatühisuseks põhikapitaaliga kr.100.000., muretseti moodsad masinad ning täiuslik sisseseade hõbe-, kullasepa ja galvanoplastiliste tööde jaoks, mis on ainuke omasarnane Eestis.

See sisseseade võimaldab ettevõttele valmistada onas tööstuses suurema osa äris müügil olevaid kuld-, hõbe-, emaille ja teisi töid. Eriti tuntud on hõbe ja alpaca lauahõbe märgiga „Mönch“, millised on leidnud turgu ka meie naaberriikides Soomes, Lätis ja Leedus.

Joseph Kopf,
kes asutas 40 aastat tagasi samanimelise tuntud kuld- & hõbeasjade äri, suri oktoobris 1930. aastal.

O.-ü. J. Kopfi kaupluse sisemus Pikal tän. 27.

Tõtt ja nalja.

Nomen est omen.

Keegi isand oli vindis peaga ühel öösel seadusega kokku põrganud. Kui temalt nime ja aadressi küsiti, vastas ta:

„Minu nimi pole midagi väärt. Elan tuulest ja asun surnute juures.“

Sellist vastust arvati ülemuse pilkeks ja mees arrêteeriti.

Järgmisel hommikul noomis teda kohtunik: Ei olla ilus, asutusi sedaviisi ninapidi vedada ja enesele sel kombel kelmi omadusi külge pookida.

„Niisiis, mis on teie nimi?“

„Ütlesin juba, et mu nimi pole midagi väärt. Sest ta on Hambamees.“

Kohtunik naeratas ja ütles:

„Noh, hea küll. Aga te asute surnute juures.“

„Jah, härra kohtunik. Sest ma elan kalmistu-vahi juures katusealuses toas.“

„Ilus! Lepin sellegagi. Aga teie amet? Ütle-site, et elate tuulest.“

„Paraku, härra kohtunik. Olen X. kiriku oreli juures tuuletallaja.“

Kohtunik hakkas naerma ja käskis mehe silmapilk arretist vabastada.

Tabatud.

Peterson harrastab sporti, jutustab, et isegi kõige külmematel öödel magab lahtise akna taga, ainult villane vaip peal.

Järgmisel ööl läksid mõned ta sõbrad mööda tema majast ja nägid, et ta magamisetoa aknad kõik kõvasti kinni olid. Muidugi ütlesid nad kokkusaades temale seda.

„Jah,“ vastas Peterson venitades, „ütlesin ju selge sõnaga: kõige külmematel öödel. Kas siis nüüd, juunikuu!, külm on?“

Ihnus.

Shotlane tahtis ennast Pariisis Voronovi juures lasta noorendada. Kui ta Aberdeenis pileti-kassast piletit Pariisi küsis, küsis ametnik:

„Edasi-tagasi piletit?“

„Ei,“ vastas shotlane, „võimalik, et ma ta-gasi sõidan lapsepiletiga.“

Juhtumus.

„Maksan kõige paremat hinda. Tulen koju. Aitab postkaardist.“

Postkaardist aitaski.

Kaupmees silmitses ja kobas vanu riideid.

„Viisteistkümmend krooni.“ pakkus ta.

„Viisteistkümmend krooni? kolm ülikonda? Siis on neid parem juba kinkida.“

Kaupmees ruttu:

„Palun. Muidugi võtan ma nad kingitusena vastu.“

Araabia vanadsõnad.

Tark mõistab rumalat, sest ta oli ise kord ka rumal.

Rumal aga ei mõista tarka, sest ta polnud ial tark.

Targale on küllalt märguandest, rumalale ei mõju isegi tuhat kõnet.

Ausate inimeste südamed on saladuste kal-mud.

Inimese väärtus oleneb ta püüete kõrgusest. Mure ei külasta seda, kes teab, kuhu ta kuulub.

Tee head ja ära räägi sellest, siis saad tasu. Rumalate küsimustele vastatakse vaikimisega.

Rahulolemine on varandus, mis ei kao. Sajast noolest jõuab üks sihile.

Noor Ameerika farmer

külastab Inglismaal loomanäitust ja leiab igal-pool ikka midagi laita.

„Ja need olla auhinnatud loomad?“ ütleb ta valjusti ühele eestseisuse härrale. „Minu isa on Ameerikas kõige suurema vasika üles kas-vatanud.“

„Ja ka kõige rumalama,“ täiendas keegi lähed-alseisja.

Viisakas Bernard Shav.

Mingisuguse piduliku koosoleku järele tungis mitu meest garderoobis Bernard Shavi juurde, et vanal kirjanikul palitult selga aidata.

„Laske olla,“ tõrjus Shav, „see on nii kui nii juba raske toimetus.“

Sellegipärast õnnestub ühel mehel kirjanikule palitult selga aidata, mille peale Shav ütleb:

„Ühel sellisel juhul läks mul hiljuti rahakott kaduma!“

*

„Kui vanaks te mind arvate, härra professor?“

„Vabandage mina olen muusikaõpetaja ja mitte mõni vanaajaurija!“

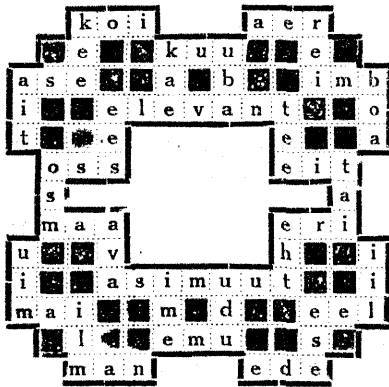
Kerjus.

Kaupmees Baradicopulos pidi äriasjus iga paari kuu tagant Ateenast kord Konstantino-polis käima. Ja igakord andis ta vaksali ees asuvalle kerjusele mõne piastri.

Hiljuti silmitses ta imestades kerjust, kes parajasti oma harilikule kohale lonkas.

„Sõbrakene,“ küsis kaupmees, „kust see tuleb, et nüüd sinu pahem jalg vigane on ning ripub? Raks kuud tagasi, kui ma ei eksi, oli ju su parem jalg vigane?“

„Allah holdku, et härra eksib,“ vastas kerjus. „Aga te saate isegi aru, armas heategija, et kord ka teist kinga pean kulutama . . .“

**Tellige veel täna lähemast
postkontorist ilma iiga lisa-
maksuta ajakiri**

„Romaan“

**Kirjuseep
„MARMOR“**

on lühikese ajaga saanud igas majas
esimese järgu tarbeaineks, sest

- Kirjuseep Marmor** — vahutab hästi.
- Kirjuseep Marmor** — kulub äärmiselt vähe.
- Kirjuseep Marmor** — on hea lõhnaga
- Kirjuseep Marmor'iga** — pesu pestes jääb pesu värseks, lõhnavaks ja valgeks.

Tähelepanu: Iga tükk kannab templit „MARMOR“. Ilma selle templita ei lase vabrik ühtki tükki müügile.

**Seebi- ja soodavabrik
PH. VAHTRIK ja J. MOSES,**

Tallinnas, Paldiski mnt. 46,
tel. 432-40.

Ilusaim ja väärtuslikum
kingitus kevadpühiks

on **Romaan'i** köidetud aastakäigud:

Aastakäik	1922 a.	1923 a.	1924 a.	1925 a.	1926 a.	1927 a.	1928 a.	1929 a.	1930 a.
tugevas köites nr. 7.—	9.—	9.50	9.50	9.50	9.50	9.50	9.50	9.50	9.50

Müügil suuremates raamatukauplustes.

**F
O
T
O
K
U
N
S
T**

Parim Foto-erajakiri Põhjamaail * Mak-
suta kaasanded: „Fotograafia Käsiraa-
mat“ ja „Fotograafia Oskussõnastik“ *
Astas 6 numbert: parimal kirjutuspaberil
3 kr., luksuskriitpaberil 5 kr. * Proovinum-
ber maksuta * Väljaandja: Tallinna Foto-
ühing, Tallinn, Postkast 29 *

MOODNE AUTOTEHNIKA

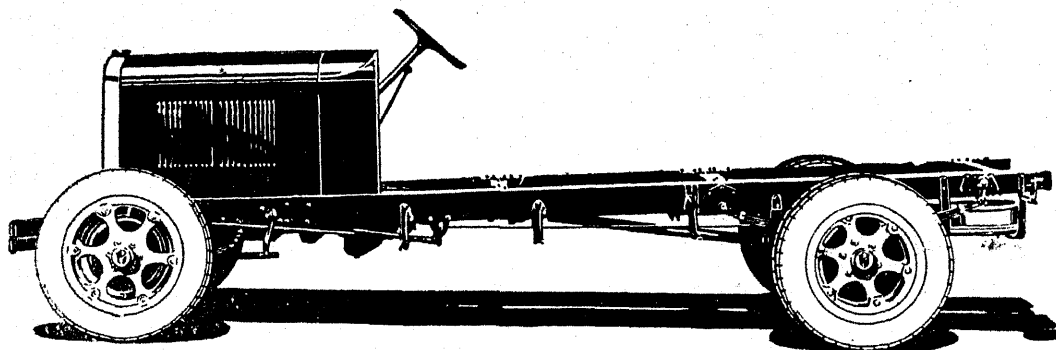
VASTUPIDAV
VÕIMAS
TULUS
KIIRE

Pole vaja erilisi autotehnilisi teadmisi, et hinnata Durant'i ehitatud 6-silindrilise RUGBY veoauto viimistletud konstruktsiooni paremusi.

Võttes arvesse tema madalat hinda, on kogenenud veoautode tarvitajad üllatatud veendudes, et RUGBY veoauto sisaldab suurel määral omadusi, milliseid omavad tavaliselt kallid veoautod.

Eriline 4-edasikäiguga veoauto käigukast, näiteks, võimaldab otseühendusega kiiret sõitu ja haruldast aeglast 1-käigu hammasratta ülekannet ja tugevat vedu.

Raami vastupidavust on suurendatud eriliselt taotud ning haruldase tugevusega risttaladega. Vulkaniseeritud kummist mootori tagatoed hävitavad vibreerimise ja avitavad pikendada mootori iga.

RUGBY

HEA VEOAUTO — DURANT'i EHITATUD.

Ainu-
esindaja:

HEINR. LAGUS,

Tallinn, Müürivahe tän. 16
Laenupana m. Tel. (2)12-53.

